Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).
ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478, Рэдактара—№ 769.
Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.
Невыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў)

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: [illegible] 1 год . . . . 8 р. — к. Зьмена адрасу: іншагародняя — 20 к. мясцовая — 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible] За радок нанпарэлі перад тэкстам 1 р. 50 к. Сьмешныя на 50 проц. даражэй. Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible] беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумант . 15 к. За кожны дадатковы . 5 к. Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх паш.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

Цана 5 кап.

10 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 85 (2574) Аўторак, 16-га красавіка 1929 г.

КЛЯСА СУПРОЦЬ КЛЯСЫ.

З адозвы Камінтэрну да 1 мая.

«40 разоў міжнародны пралетарыят сустракае дзень 1-га мая, але сустракае ён сёлета гэты дзень міжнароднай дэманстрацыі працоўных—у выключных умовах, надаючых яго выступленьню ўзмоцнена рэвалюцыйнае значэньне. Ізноў у паветры, як напярэдадні 1914 г., пахне порахам новых войнаў. Капітал, пры дапамозе шалёнай фашысцкай рэакцыі імкнецца адняць усе заваёвы рабочай клясы. Страшэнны характар набывае эксплёатацыя рабочай клясы ў сучасны пэрыяд капіталістычнай рацыяналізацыі. Міліёны беспрацоўных напаўняюць гарады. Эксплёатацыя сялянскага насельніцтва калёній дасягае нячуваных разьмераў, і разам з тым падымаецца ўсё вышэй і вышэй сустрэчная калёна клясавага адпору працоўных. Кляса стаіць супроць клясы! Рух пралетарыяту і прыгнечаных народаў калёній падыходзяць да гістарычнага пералому.

Ніколі здрадніцкі характар палітыкі 2-га Інтэрнацыяналу ня выкрываецца так ясна, як у гэты момант нарастаньня новай рэвалюцыйнай хвалі.

Ніколі ні аднэй клясе ў гісторыі так цынічна і сыстэматычна ня здрадзілі, як здрадзіў 2-гі Інтэрнацыянал пралетарыяту ў часе вайны і пасьля вайны.

Заклікайце салдат імпэрыялісцкіх армій павярнуць зброю супроць іх уласных прыгнятальнікаў. Фашысцкай рэакцыі неабходна супроцьставіць усясьветны жалезны фронт працоўных. Распачынайце наступ на фашызм, утвараючы на прадпрыёмствах органы барацьбы з ім.

Напомніце буржуазеі, што справа Савецкага Саюзу ёсьць справа міліёнаў працоўных усяго сьвету, што сусьветны пралетарыят не дазволіць нікому перашкодзіць пераможнаму сацыялістычнаму будаўніцтву СССР. Не дапусьціце нападу на Савецкі Саюз.

На заклік, кінуты паўстаўшымі рабочымі «Няхай жывуць Саветы», адкажыце ў дзень 1-га мая праз граніцы і акіяны: „Няхай жыве Савецкая Індыя“, «Няхай жыве савецкая ўлада ва ўсім сьвеце»!

Перад пачаткам сэсіі камісіі па разброеньні.

„МІРАТВОРЦЫ“ ЛІГІ ШУКАЮЦЬ СПОСАБ ПРАВАЛІЦЬ ПРАЭКТ РАЗБРОЕНЬНЯ.

ЖЭНЕВА, 13-4. У пачаканьні Лёўдону, які сабраў нараду ў Парыжы з Брыянам і ангельцамі аб праграме 6 сэсіі, у колах Лігі Нацый няма яснасьці аб парадку дню і мэтадах абгаварэньня савецкага праэкту і прапаноў. Няясна таксама, як будзе адзначана асьвятленьне супярэчнасьцяй у пытаньні аб марскіх узброеньнях. У пачаканьні сэсіі інтарэс палітычных колаў згрупаваны на некалькіх пытаньнях. УСІХ ЦІКАВІЦЬ, ЯКІЯ МЭТАДЫ ПРАЦЭДУРЫ БУДУЦЬ АДШУКАНЫ ДЭЛЕГАТАМІ КІРУЮЧЫХ ЗАХОДНІХ ДЗЯРЖАЎ РАЗАМ З КРАІНАМІ, ЯКІЯ ГРУПУЮЦЦА ВАКОЛ ІХ, КАБ ЗРАБІЦЬ БОЛЬШ ЦЯЖКІМ ЯСНАЕ І ДЗЕЛАВОЕ АБГАВАРЭНЬНЕ САВЕЦКАГА ПРАЭКТУ. Вялікі інтарэс выклікае таксама пытаньне аб тым, наколькі абгрунтавана паведамленьне аб гатоўнасьці ПАЗШ уступіць у Жэневе ў перамовы з Англіяй аб узброеньні на моры. У асьвядомленых колах лічаць таксама, што ў тым выпадку, калі гэтыя паведамленьні нават адпавядаюць сапраўднасьці, больш чым сумленна, каб гэта адносілася да сутнасьці ангельска-амэрыканскіх разгалосьсяў на моры. Паколькі 6 сэсія зьяўляецца першым сходам лігі пасьля ангельска-францускага кампрамісу і пакту Келёга, пытаньні аб тактыцы ПАЗШ і Англіі ў гэтай галіне набываюць так ці інакш асобнае значэньне. СТАЎКА НА НЕАБХОДНАСЬЦЬ УРЭГУЛЯВАНЬНЯ Ў ПЕРШУЮ ЧАРГУ АНГЕЛЬСКА-АМЭРЫКАНСКІХ РАЗГАЛОСЬСЯЎ ДАЗВОЛІЦЬ МАТЫВАВАЦЬ НЕМАГЧЫМАСЬЦЬ АБГАВАРЭНЬНЯ ПРАЭКТУ ЎСЕБАКОВАГА РАЗБРОЕНЬНЯ. У кіруючых колах Лігі наглядаецца намер абгаварэньня другарадных пытаньняў адкласьці на канец ці на наступную сэсію. Магчыма таксама ўтварэньне новага органу, які займецца гэтымі пытаньнямі ў прамежак часу паміж сэсіямі.

„НА КАРТУ ПАСТАЎЛЕНА БУДУЧЫНЯ САМОЙ ЛІГІ“

ЛЁНДАН, 14-IV. Орган «Сэндэй Таймс» агалашае артыкул Стыда (рэдактар часопісі «Рэвью оф Рэвьюс» і ранейшы рэдактар „Таймс“), прысьвечаны сэсіі падрыхтоўчай камісіі да канфэрэнцыі аб разброеньні. Стыд [illegible] да гэтага часу, таму, што на карту пастаўлена будучыня самой Лігі Нацый. «Калі,—гаворыць Стыд,—на гэтай сэсіі не будзе дасягнута значнага прагрэсу, Ліга Нацый будзе дыскрэдытавана. Значэньне сэсіі у Жэневе, галоўным чынам, у тым, што яны даюць Англіі і Злучаным Штатам магчымасьць паказаць, што ў іх існуе цьвёрдае рашэньне думаць і будаваць разьлікі толькі ў духу [illegible] Злучаных Штатаў».

КІТАЙ ЗА ЗЬНІШЧЭНЬНЕ ВАЙСКОВАЕ ПАВІННАСЬЦІ.

ЖЭНЕВА, 14-4. Прадстаўнік Кітаю ў падрыхтоўчай камісіі Чжан-Цзо-Пін пераслаў Лёўдону кітайскую папраўку да праэкту Лігі Нацый аб скарачэньні ўзброеньняў. Папраўка гаворыць: «Вайсковая служба выхоўвае ў народах ваенных дух. Яна абвастрае супярэчнасьці паміж суседнімі дзяржавамі, утвараючы нацыяналісцкі мілітарызм, несумешчальны з прынцыпамі Лігі Нацый. Усякая сыстэма, накіраваная да пагалоўнай мілітарызацыі насельніцтва, у мэтах падрыхтоўкі вайны, пярэчыць пакту Келёга, які абвяшчае вайну па-за законам. Таму, дагаварваючымся бакам прапануецца, як абавязак, адмяніць усеагульную вайсковую павіннасьць пры арганізацыі вайсковых сіл як на тэрыторыі мэтраполіі, так і ва ўладаньнях і калёніях». У перасланым пры гэтым лісьце Чжан-Цзо Пін просіць паставіць кітайскую папраўку на абмеркаваньне сэсіі.

ЖЭНЕВА, 13-4. Прадстаўнік Кітаю ў падрыхтоўчай камісіі Чжан-Цзо-Пін паслаў Лёўдону мэмарандум, у якім нанкінскі ўрад прапануе пакласьці ў аснову працсэсіі поўную адмену вайсковай павіннасьці ва ўсіх краінах. Пытаньні марскіх узброеньняў у мэмарандуме не закранаюцца. У колах кітайскай дэлегацыі зазначаюць, што адмена вайсковай павіннасьці адпавядае палітыцы Гаміндану.

Данцыг—ваенная база Польшчы.

БЭРЛІН, 10-4. Нямецкая пацыфісцкая газэта [illegible] зьмяшчае карэспандэнцыю з Данцыгу аб росьце ўзброеньняў Польшчы. Базай для перавозкі ваеннай амуніцыі служыць Данцыг. «Толькі зусім нядаўна,—піша газэта,—Польшча атрымала праз Порт Вэстэрплятэ (Данцыг) 3 вялікія транспарты ваеннае амуніцыі. 4-га красавіка шведзкі параход «Экон» прывёз для Польшчы вялікую партыю рэчаў для выбуху. У апошні час адзначана, што шэраг падобных «пасылак» накіроўваецца ў Польшчу праз Данцыг з Францыі. Для выгляду разам з сьмяротнымі гарматамі і рэчамі для выбуху перасылаюцца розныя «звычайныя грузы». (ТАСС).

Пакт Келёга—сродак для новых імпэрыялісцкіх камбінацый.

ЛЁНДАН, 14-IV. «Стэндэй Таймс» заяўляе, што пакт Келёга можа быць выкарыстан у якасьці карыснай зброі для вырашэньня пытаньня аб абмежаваньні марскіх узброеньняў. „Цяпер чарга за Англіяй зрабіць адначасны крок, які ў найбольшай ступені набліжае ажыцьцяўленьне сталага ўсеагульнага міру». «Стэндэй Дыспэтч» заяўляе: «Зусім відавочна, што надышоў момант для аднаўленьня марской канфэрэнцыі 3-х дзяржаў—Англіі, Амэрыкі і Японіі».

Тав. Луначарскі ў Жэневе.

ЖЭНЬВА, 13-4. У Жэневу прыбыў член савецкай дэлегацыі т. Луначарскі

ЛЁЗУНГІ ДА ПЕРШАГА МАЯ

1. Няхай жыве 1 мая—дзень агляду рэвалюцыйных сіл міжнароднага пралетарыяту.

2. Няхай жыве Камінтэрн—арганізатар і правадыр пралетарскай рэвалюцыі, ленінскі штаб сусьветнага пралетарыяту.

3. У дзень 1 мая пралетарыі СССР дэманструюць сваю салідарнасьць з міжнародным пралетарыятам, з прыгнечанымі калёній. Няхай жыве міжнародная пралетарская рэвалюцыя.

4. Мільёны працоўных Індыі паўстаюць на барацьбу супроць брытанскага імпэрыялізму, супроць абшарнікаў і нацыянальнай буржуазеі.

Няхай жыве савецкая Індыя.

5. Пралетарскае прывітаньне прыгнечаным народам Усходу, якія змагаюцца з імпэрыялістычным прыгнечаньнем.

6. У дзень 1 мая—наша рэвалюцыйнае прывітаньне вязьням капіталу, ахвярам крывавага фашызму, барацьбітом за сусьветны Кастрычнік.

7. Буржуазея рыхтуе імпэрыялістычную вайну. Рабочая кляса пад сьцягам Камінтэрну ператворыць яе ў грамадзянскую вайну за дыктатуру пралетарыяту.

8. Няхай жыве міжнародны Чырвоны Дзень барацьбы з імпэрыялістычнай вайной у абарону СССР.

9. Сацыял-дэмакраты—галоўная апора імпэрыялістаў у падрыхтоўцы новых войнаў і нападу на СССР. Прэч сацыял-імпэрыялістаў!

Няхай жыве Камуністычны Інтэрнацыянал!

[illegible] Перад тварам новых вялікіх баёў малаверы пакідаюць шэрагі баявога Інтэрнацыяналу. Бязьлітасная барацьба з правымі і трацкісцкімі ліквідатарамі. Няхай жыве Ленінскі Камінтэрн, які ажыцьцяўляе заветы Маркса—Леніна!

11. Пакт Келёга ў руках буржуазнага ўраду—няшчырая маска для падрыхтоўкі новых войнаў. Пралетары ўсіх краёў, зрывайце гэтую маску, арганізоўвайце баявыя шэрагі для нізвяржэньня буржуазеі!

12. Толькі міжнародная пралетарская рэвалюцыя пакладзе канец росту ўзброеньняў і войнаў. Няхай жыве савецкая ўлада ва ўсім сьвеце!

13. Кожны новы посьпех СССР—удар па міжнароднай буржуазеі. Няхай жыве Савецкі Саюз—бацькаўшчына міжнароднага пралетарыяту!

14. Першамайскае прывітаньне Чырвонай армії і Чырвонаму Флёту—нязьменным вартаўнікам савецкіх граніц, узброенаму атраду сусьветнай рэвалюцыі.

15. У дзень 1 мая маладыя чырвонаармейцы перад тварам працоўных усяго сьвету клянуцца цьвёрда абараняць СССР—апору сусьветнай рэвалюцыі.

16. Чырвоная армія—вартаўнік сьвету, яна захавае заваёвы Кастрычніцкай рэвалюцыі.

17. Індустрыялізацыя—аснова абароназдольнасьці краіны. Ні кроку назад ад узятага тэмпу індустрыялізацыі.

18. Чырвоная армія рыхтуе сьвядомых байцоў і будаўнікоў сацыялізму ў горадзе і вёсцы.

19. СССР—сьцяг вызваленьня прыгнечаных нацыянальнасьцей усяго сьвету. Няхай жыве братэрскі саюз нацыянальнасьцей!

20. За індустрыялізацыю, за ўздым і калектывізацыю сельскай гаспадаркі! Разгорнем сацыялістычны наступ у горадзе і вёсцы!

21. Больш мэталю, чыгуну, сталі, машын. Больш трактараў у вёску!

22. Не дазволім запалохаць сябе цяжкасьцямі. Адкінем хістаньні, нытыкаў і малавераў. Разгорнем пераможнае сацыялістычнае будаўніцтва.

23. У буржуазных краінах—расьце драпежніцкая эксплёатацыя рабочых. У СССР—рабочыя пераходзяць на 7 гадзін. Няхай жыве 7 гадзінны рабочы дзень—дзецішча Кастрычніка.

24. Спаборніцтва фабрык, заводаў, капальняў і майстэрняў—магутны спосаб сацыялістычнага выхаваньня мас і ўцягненьня мільёнаў рабочых у кіраўніцтва гаспадаркай.

25. «Савецкая арганізацыя, пераходзячы ад фармальнага дэмакратызму буржуазнай рэспублікі да сапраўднага ўдзелу працоўных у кіраўніцтве, упяршыню ставіць шырока спаборніцтва» (Ленін).

26. Праз сацыялістычнае спаборніцтва ўзьнімем усю рабочую клясу на барацьбу з прагуламі, бракам і п'янствам.

27. „Вытворчасьць працы—гэта ў канцы канцоў самае важнае, самае галоўнае для перамогі новага грамадзкага ладу». (Ленін).

28. Сацыялістычная рацыяналізацыя вытворчасьці, зьніжэньне сабекошту—справа ўсёй рабочай клясы, справа рабочых кожнага заводу, фабрыкі, капальні ў Савецкай краіне.

29. Няхай жыве сацыялістычная рацыяналізацыя—аснова матар'яльнага і культурнага ўздыму рабочай клясы ў краіне дыктатуры пралетарыяту.

30. На чорную дошку цэхі, заводы і фабрыкі, якія дапушчаюць брак і прагулы, разгільдзяйства і безладзьдзе.

31. Ударныя брыгады—узоры камуністычных адносін да працы, удар па рвацтву і разгільдзяйству ў вытворчасьці.

32. Байкот гультаю і прагульшчыку! Першамайскае прывітаньне перадавікам сацыялістычнага спаборніцтва!

33. Праз прафсаюзы, як школу камунізму, уцягнем мільёны пралетарыяў у будаўніцтва сацыялізму. Шырэй разгорнем самакрытыку ў прафсаюзах, умацнім сувязь з масамі, умацуем кіраўніцтва партыяй.

(Працяг у наступным нумары).

Уздым рабочага руху на Захадзе.

Перамога рэвалюцыйнага крыла рабочага руху ў Нямеччыне.

БЭРЛІН, 14-4. На прадпрыёмствах [illegible] электрычнасьці, якая знаходзіцца ў Акерштрасе, рэвалюцыйны спіс атрымаў 1420 галасоў і 3 мандаты [illegible] рэфармісты—1050 галасоў [illegible] рэвалюцыйныя спісы атрымалі 2430 галасоў і 11 мандатаў, замест летніх 6. [illegible] рэфармісты—1570 галасоў 8 мандатаў, замест летніх 15. Асабліва важная перамога на [illegible] заводзе, які да гэтага часу лічыўся цытадэльлю рэфармістаў. Выбары ў фабзаўкомы [illegible] таксама прынеслі вялікія посьпехі рэвалюцыйнаму крылу. [illegible]

Падрыхтоўка да 1-га мая ў Польшчы.

ВАРШАВА, 13-4. [illegible]

1-ГА МАЯ РАБОЧЫЯ ДАДУЦЬ БОЙКУ САЦ-ФАШЫСТАМ

БЭРЛІН, 13-4. [illegible]

РАБОЧЫЯ АДЫХОДЗЯЦЬ АД САЦЫЯЛ-ФАШЫСТАЎ.

БЭРЛІН, 14-4. [illegible]

КАНФЭРЭНЦЫІ ЭКСПЭРТАЎ ПАГРАЖАЕ ПРАВАЛ.

(НЯМЕЧЧЫНА ГЛЫБОКА РАСЧАРАВАНА Ў ПРАЦЫ КАНФЭРЭНЦЫІ).

БЭРЛІН, 14-4. [illegible]

Новыя заявы дзеячоў ангельскай рабочай партыі аб СССР.

ВАРШАВА. [illegible]

Кітайскія рэвалюцыянэры ўзмацняюць працу мас.

[illegible]

У Саюзных Рэспубліках.

Ангельская дэлегацыя ў Маскве

МАСКВА. 13 красавіка старшыню ўрадавай камісіі па перамовах з ангельскай дэлегацыяй Пятакова наведалі члены дэлегацыі Ішэрвуд, Макессон, Томас і Гільмэр. Загадчыка чужаземным аддзелам ВСНГ Аралава наведаў прадстаўнік нікелёвай кампаніі член ангельскай дэлегацыі Джэймс, прапанаваўшы савецкай мэталёвай прамысловасьці пастаўку. Тав. Аралаў зазначыў, што прапанова нікелёвай кампаніі павінна паслужыць тэмай дэталёвага абмеркаваньня ў нашых трэстах і адзначыў, што пры ўмове разьвіцьця нармальных дыплёматычных і эканамічных зносін паміж СССР і Англіяй, савецкая прамысловасьць зможа закупаць у Англіі гэты тавар у значных разьмерах.

На 1-шы месяц па зьніжэньні сабекошту.

ПАКРОЎСК, 13-4. Марштацкі машынабудаўчы завод «Возрождение» па зьніжэньні сабекошту выдзелен, як лепшае прадпрыёмства ў Ніжня-Волскім краі. Завод ня толькі выканаў дырэктыву ўраду аб зьніжэньне сабекошту на 7 проц., але і перавысіў яе. Супроць прапанаваных па пляну 8,7 проц. завод у першым квартале 1928-1929 г. зьнізіў сабекошт на 9,1 проц

* * *

ВЯТКА, 12-IУ. Храмовы завод, выклікаючы на сацыялістычнае выпярэдніцтва маскоўскі гарбарны завод „Зямлячка“ і ленінградзкі завод імя Камінтэрну, зазначае: «Мы, рабочыя храмовага заводу павялічылі выпрацоўку храмовых аўчынак з 4.500 да 7.500 у дзень. Выклікаем пасьледаваць нашаму прыкладу—павялічыць прадукцыйнасьць працы і выпуск прадукцыі. Зьніжэньне сабекошту на хромавым заводзе ў першым квартале бягучага гаспадарчага году выканана цалкам.

Царква аджывае свой век.

ДНЕПРАЗАВОДЗК, 14-IУ. Карэльскі вобласны савет бязбожнікаў зрабіў цікавы падлік—сколькі было ў Днепразаводзку цэркваў і дамоў для рэлігійнае службы да рэвалюцыі і сколькі засталося ў сучасны момант. Да рэвалюцыі ў Днепразаводзку было 40 цэркваў і царкоўных дамоў (усіх культаў), зараз засталося 12, у тым ліку адзін сабор, 5 цэркваў, 5 капліц і адна яўрэйская малельня. Два саборы адна яўрэйская сінагога згарэлі ў часе пажараў. У зачыненых цэрквах і царкоўных дамох адчынены клюбы для чырвонаармейцаў, мэдыкаў і інш., два кіно, дом фізкультуры, больніца, пэдагагічны тэхнікум, чайная і сталоўка калектыву беспрацоўных, 2 жылыя дамы і г. д.

Кулакі заварушыліся.

НОВАСІБІРСК, 15-4. У Рубцоўскай акрузе кулакі пачалі ўжываць адкрыты адпор прадстаўнікам улады, якія выконвалі пастановы агульных сходаў аб пяціразовым даабкладаньні злосных нядатчыкаў хлебных лішкаў. У некаторых вёсках Чысьцюнскага райёну, Барнаульскай акругі кулакі вышлі на вуліцу і разам з падкулачнікамі і іншымі сілай не дазвалялі праводзіць опісу маемасьці, зьбілі зачыншчыкаў даабкладаньня і ўпаўнаважанага па хлебазагатоўках. У гутарцы з супрацоўнікам «Роста» намесьнік краёвага пракурора т. Лісін паведаміў: «Сьледзтва па ўсіх гэтых справах вядзецца ў самым тэрміновым парадку і хутка будзе скончана. Злачынцы арыштаваны і гэтымі днямі прадстануць перад пралетарскім судом. Усім абвінавачаным прад'яўлены 59 артыкул крымінальнага кодэксу, які ў асобных выпадках прадугледжвае вышэйшую меру сацыяльнае абароны».

Ліквідацыя бандыцкай шайкі.

РАЗАНЬ, 12-4. У сяле Салтыкі Бранскага павету ў працягу 6 год дзейнічала бандыцкая шайка. Кіраўнік шайкі Гусеў у 1922 г. на вачох аднасяльчан зарэзаў нажом селяніна, а другога ўтапіў у палыньні. Наскокамі, рабаваньнем і забойствамі шайка цалкам тэрарызавала сялянства.

Справа бандытаў слухалася ўжо не адзін раз, але заўсёды спынялася сьледчым Балашовым, які, як выявілася, быў удзельнікам банды. Выязною сэсіяй губэрскага суду кіраўнікі шайкі прысуджаны да расстрэлу. Расстрэл ім па амністыі заменен 10 гадамі зьняволеньня. Другія бандыты прысуджаны да зьняволеньня на розныя тэрміны.

Расстрэл шпэга.

МАСКВА, 13-4. Вярхоўны суд СССР па справе латвійскага шпэга Апанаса Гусарава, які з 1923 па 1928 г. няраз пераходзіў савецка-латвійскую граніцу і выконваў заданьні латвійскае разьведкі, прысудзіў да вышэйшай меры пакараньня—расстрэлу.

Уздым вады ў Дняпры пагражае работам Днепрастрою.

ЗАПАРОЖЖА, 12-4. 12 красавіка ўзровень вады ў Дняпры павысіўся. З прычыны напору вады прасачылася ў верхнюю перамычку правага катлавану [illegible] а потым пад сэкцыйную перамычку і на значным працягу ніжэйшае перамычкі катлавану гідрастанцыі. Усе мэханізмы, якія знаходзяцца ў катлаване, своечасова вывезены. Затоплен толькі адзін 40 тонны кран. Намесьнік галоўнага інжынэра наконт утворанага на будаўніцтве становішча заявіў наступнае: аб ступені сур'ёзнасьці становішча да высьвеньня месц падрываў сказаць цяжка. Калі гэтыя месцы будуць выяўлены, будзе распачата ўшчыльненьне перамычак мяшкамі з пяском. Вада з катлавану будзе бязупынна адкачвацца пры дапамозе насосаў, на 700 тысяч вёдраў у гадзіну.

Алюмінь з вугалю.

ТУЛА, 12-4. Пасьля шэрагу вопытаў з попелам каменнага вугалю, які здабываецца ў падмаскоўным басэйне, удалося атрымаць алюмінь. У сувязку з гэтым трэст Масква-вугаль распрацаваў праэкт здабываньня алюмінія ў шырокіх разьмерах, для чаго мяркуюць пабудаваць у падмаскоўным басэйне алюмінявы завод.

Пабудова 30-ці рэчных суднаў.

ЛЕНІНГРАД, 12-4. На заводах ленінградзкага суднатрэсту пачалася пабудова 30 рэчных суднаў, што зьяўляецца пачаткам выкананьня аграмаднае праграмы рэчнага суднабудаўніцтва СССР. У ліку гэтых суднаў 11 буксіраў для паўночнае зімы, 11 параходаў для паўночнага і паўночна-заходніх рэчных параходзтваў і некалькі суднаў для Сібіру.

Рэкорд радыё-аматара.

НІЖНІ-НОЎГАРАД, 13-4. Ніжагародзкі радыё-аматар т. Анікін з сваёй радыё-станцыі (пазыўныя ПУ-2ПЗ) устанавіў рэкордную па адлегласьці двухбаковую сувязь на хвалі ў 21 мэтр з Бразыльскім радыё-аматарам у Рыо-дэ-Жанэйра (пазыўныя бразыльца НУ-1АВ). Апрача таго, т. Анікін рэгулярна падтрымлівае сувязь з усімі краінамі Эўропы і Паўночнае Амэрыкі.

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ

Новы склад габінэту міністраў.

ВАРШАВА, 13-4. Польскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе: «Прэзыдэнт рэспублікі прыняў адстаўку габінэту Бартэля і даручыў фармаваньне новага ўраду доктару Сьвідальскаму (Казімер Сьвідальскі займаў у габінэце Бартэля пасаду міністра народнае асьветы).

* * *

ВАРШАВА, 14-IV. Польскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе: „Старшынёю рады міністраў назначан Сьвідальскі, які займаў пасаду міністра асьветы ва ўрадзе Бартэля. Вайсковы міністр—Пілсудзкі, міністр замежных спраў—Залескі, унутраных спраў—Складкоўскі, гандлю і прамысловасьці—Квяткоўскі, грамадзкіх работ—Бараноўскі, юстыцыі—Цар, працы—Прыстор, почт і тэлеграфаў—Бэрнэр, народнае асьветы—Зелезінскі, земляробства—Незабытоўскі, аграрных рэформаў—Станевіч, шляхоў—Кюн. Кіраўніцтва міністэрствам фінансаў даручаецца польскаму пасланьніку ў Будапэшце Багушэўскаму, у якасьці кіраўніка міністэрствам. У якасьці новых асоб, удзельнічаючых ва ўрадзе, належыць назваць міністра працы палкоўніка Прыстора, які да гэтага часу быў начальнікам канцэлярыі генэральнага інспэктара арміі.

Суд над Чэховічам.

ВАРШАВА. 8-4. Ня гледзячы на заяву Пілсудзкага, што ён не дапусьціць суду над Чэховічам, дзяржаўны трыбунал энэргічна рыхтуецца да працэсу. Старшыня трыбуналу Супінскі ўчора зьвярнуўся да вярхоўнага суду з прапановаю назначыць 3-х кандыдатаў на пасаду судзьдзі, які павінен весьці сьледзтва па справе Чэховіча. З гэтых кандыдатаў дзяржаўны трыбунал выбярэ аднаго. Водлуг чутак, прэзыдыум дзяржаўнага трыбуналу ўжывае ўсе захады да таго, каб суд над Чэховічам адбыўся ў канцы красавіка. Сам Чэховіч зьвярнуўся да сучаснага міністра фінансаў з просьбай падаць усе дакуманты, якія датычаць яго справы. (ТАСС).

Чатыры гады катаржнага астрогу за „старыя камуністычныя грахі“.

Варшава, 10-4. Салдат Вацлаў Бурдо, 21 году прысуджан вайсковым судом да 4-х год катаржнага астрогу за «старыя камуністычныя грахі».

У 1926 г. Бурдо прыняў удзел у камуністычнай дэманстрацыі, пры разгоне якой ён супольна з іншымі даў адпор. Потым на выбарах у варшаўскае самакіраўніцтва ў 27 годзе ён сказаў камуністычную прамову перад рабочымі дзяржаўных аўтамабільных майстэрняў. Тагды-ж ён быў арыштаваны пры спробе наклеіць выбарчы плякат незалежнае сялянскае партыі.

На судзе Бурдо заявіў, што ён ніколі не належаў да камуністычнае партыі. Ён быў членам саюзу моладзі.

20-ГА ЛІПЕНЯ СКЛІКАЕЦЦА СУСЬВЕТНЫ АНТЫІМПЭРЫЯЛІСЦКІ КАНГРЭС.

БЭРЛІН, 14-4. Учора ў Амстэрдаме адбылося пасяджэньне выканкому Лігі барацьбы супроць імпэрыялізму і каланіяльнага прыгнечаньня. Выканком пастанавіў аднагалосна склікаць сусьветны кангрэс Лігі на 20-га ліпеня 1929 г. у Парыжы. Выканком абмяркоўваў таксама паведамленьне і даклады аб апошніх падзеях у Індыі і пастанавіў ужыць шэраг мер па падтрыманьні працоўных Індыі.

Зьмены ў складзе нямецкага ўраду.

БЭРЛІН, 12-IУ. Нямецкі прэзыдэнт Гіндэнбург прыняў рэйхс-канцлера Мюлера, які зрабіў яму даклад аб унутрана-палітычным становішчы. Гіндэнбург выказаў згоду на адстаўку міністра юстыцыі Кока і пашырэньне складу ўраду шляхам прыцягненьня да ўдзелу ва ўрадзе 3-х прадстаўнікоў партыі цэнтру.

Яшчэ адна плётка перад ангельскімі выбарамі.

ЛЁНДАН, 13-4. Рэакцыйная „Дэйлі Мэйль“ і ліберальная «Дэйлі Кронікль» пішуць наконт расьсьледваньня ў Скатлянд Ярдзе, што сакрэтная інфармацыя, прапажа якой была выкрыта, як відаць накіроўвалася савецкім агентам.

«Дэйлі Мэйль» піша: „На падставе апошніх здарэньняў улада пераканалася, што бальшавікі атрымлівалі сакрэтную інфармацыю праз адно чужаземнае агенцтва ў Англіі».

Выпады японскіх фірм

ТОКІЁ, 10-4. Японскі друк паведамляе аб няпрыстойных учынках некаторых японскіх рыбалоўных фірм. Справа ў тым, што савецкія рыбалоўныя арганізацыі, ужываючы ўпяршыню сёлета для лоўлі рыбы тралеры, закантрактавалі вопытных японскіх рабочых. Аднак большасьць рабочых пад уплывам японскіх рыбалоўных кампаній парушыла дагаворы. Газэты выказваюць думку, што савецкі ўрад можа адказаць на гэтыя няпрыстойныя ўчынкі рэпрэсіямі, ставячы перашкоды, напрыклад, пры выдаваньні віз японскім фірмам.

ПЕРАД ВЯСЕНЬНЯЙ СЯЎБОЙ.

МАБІЛІЗАЦЫЯ АКТЫЎНАСЬЦІ БЯДНЯЦКА-СЕРАДНЯЦКІХ МАС СЯЛЯНСТВА --ЗАЛОГ ПАСЬПЯХОВАГА ПРАВЯДЗЕНЬНЯ ПАСЕЎНАЙ КАМПАНІІ.

Хто сарваў ачыстку насеньня.

(Замошскі с.-с., Халопеніцкі р-н, Меншчына).

Аб падрыхтоўцы да вясеньняй пасеўнай кампаніі і ўраджайнасьці загаварылі вельмі позна. Упяршыню, 10-га сакавіка, гэта пытаньне было абгаворана на пленуме сельсавету з шырокім удзелам вясковага актыву і сялянства.

У спрэчках па дакладу аб падрыхтоўцы да вясеньняй пасеўнай кампаніі і ўзьняцьці ўраджайнасьці прымалі ўдзел амаль што ўсе прысутныя на сходзе. Выказваліся аб тым, як узьняць ураджайнасьць, гаварылі, што па вёсках шмат яшчэ і такіх гаспадароў, якія не дазваляюць уводзіць што-небудзь новае ў сваю гаспадарку, напрыклад, калі пасееш канюшыну ці лубін, дык яго зьнішчаюць жывёлай тыя гаспадары, якія не хочуць уводзіць нічога новага ў сваю гаспадарку.

Пленум аднагалосна пастанавіў: па ўсяму сельсавету дабіцца стопроцантнай ачысткі насеньня; кожны член сельсавету павінен у першую чаргу ачысьціць усё свае насеньне, зьбіраць попел і закласьці ў надыходзячую вясну паказальныя ўчасткі, павесьці рашучую барацьбу з усякімі патравамі; забараніць пасьбу жывёлы на тарфяных сенажацях і руні азімага збожжа; павесьці агітацыю за зьбіраньне попелу і г. д.

Прыблізна гэткага зьместу пастанову прыняў агульны сход сялян в. Адамаўка 12-га сакавіка.

Як бачыце, усё яшчэ было-б з горам папалам, але адна бяда: няма зернеачысьціцельных машын. Прывезьлі нейкую адну машыну (ветрагон), якая ачышчае насеньне па весу. Сяляне ня хочуць на гэтай машыне чысьціць насеньне, яны кажуць, што няма жаднай карысьці ад такой чысткі, бо толькі лёгкія зярняткі ідуць у бок, а цяжкія разам з насеньнем. Машына вандруе па вёсках, а карысьці ніякай.

У выніку ўсяго гэтага трэба сказаць, што самае галоўнае мэрапрыемства па ўзьняцьцю ўраджайнасьці—ачыстка насеньня—засталося сарваным.

Праежджы.

Арганізавалі арцель кавалёў.

(М. Дрыбін, Аршанскай акругі).

У зьвязку з правядзеньнем вясеньняй пасеўкампаніі [illegible]

А. Казлоў.

У Менскай акрузе кантрактацыя разгортваецца нездавальняюча.

Водлуг вестак Менакрсельсаюзу, кантрактацыя па акрузе разгортваецца нездавальняюча. Па вестках, 50 проц. усіх крэдытных с. г. т-ваў на 1-га красавіка закантрактавала аўса 258 гэкт. (заданьне 4 тыс. гэкт.), бульбы—260 гэкт. (заданьне 2920 гэкт.), канюшыны—55 гэкт, (заданьне 600 гэкт.), лубіну—71 гэкт. (заданьне 2200 гэкт.), ячменю—89 гэкт. (заданьне 1200 гэкт.), з лёнам справа абстаіць зусім дрэнна.

Камсамолія--на дапамогу вёсцы.

(Масавы паход камсамольскай арганізацыі гор. Менску для збору попелу).

У нядзелю, 14 красавіка, па вуліцах гораду а дзевятай гадзіне пашлі калёны моладзі. Не з традыцыйнымі песьнямі і лёзунгамі, а па-дзелавому сьпяшаючыся, у рабочых гарнітурах, з кошыкамі і лапатамі ішла моладзь.

А дзесятай гадзіне ўсе раёны гораду былі ахоплены «атрадамі барацьбітоў за ўраджай»—зборшчыкамі попелу.

На чарзе абыходзячы дамы, камсамольцы выносілі адтуль гасаў Меншчыны. З усіх бакоў нясуць ім попел у кошыках, высыпаюць на калёсы і зноў ідуць атакаваць чарговы дом.

І з такой радасьцю, быццам атрымаўшы перамогу на вайсковым фронце, камсамольцы перадаюць адзін другому:

— Мы зайшлі ў пажарную, дык скрынак дзесяць знайшлі попелу.

— А ў нас гаспадыня сама выкінула дровы з печкі, хоць мы гэтага і не дамагаліся, выграб-

попел. Вось, напрыклад, Нова-Маскоўская. Гэты раён дадзен камсамольскай ячэйцы агульна-адукацыйных курсаў пры І сямігодцы. Дом № 15.

— За попелам?!

Гаспадыня зьдзіўляецца. Ёй не зразумець: як гэта маладым людзям, не жабракам патрэбен [illegible]

ла попел і сказала: „Прыходзьце ў чарговую нядзелю, цяпер буду зьбіраць».

— Гэта добра, калі так, а вось з намі здарылася: „Хочаце попел атрымаць—выграбайце самі». Нават не далі лапаты. Прышлося, як кажуць, сваімі ўласнымі рукамі жар заграбаць. [illegible]

Ц.

Рабочыя да вясеньняй сяўбы.

(На фабрыцы „Спартак“).

Пытаньне вясеньняй сяўбы на «Спартаку» было абгаворана шырока і ўсебакова. Камсамольскі калектыў фабрыкі сабраў на набыцьцё трактару пакуль што 173 руб. Гэтую суму мяркуюць павялічыць да 700 руб. Надоечы ўся фабрыка адпрацавала 2 лішнія гадзіны на карысьць пасеўнае кампаніі, што дало 350 руб.

У сучасны момант маецца ўжо на фабрыцы 2 жнейкі, сеялка і іншыя сельска-гаспадарчыя прылады. Яны ў поўнай баявой гатоўнасьці і з нецярплівасьцю чакаюць сяўбы.

Зараз абмяркоўваецца, каму перадаць гэтыя машыны—вёскам, ці калектыву. Маецца думка арганізаваць машыннае таварыства.

Добра працуе цяперака і рамонтная рабочая дружына на „Спартаку“. Не адстаюць і са зборам попелу. Апошняга сабрана ўжо даволі шмат. Увогуле «Спартак» як належыць сустракае важнейшую гаспадарчую кампанію—вясеньні сеў.

Рабочыя не падкачаюць! Юр.

Не дапамога, а нядбайства.

(Клюб савгандльслужачых).

У пачатку сакавіка м-ца гэтага году праўленьнем менскага клюбу савгандльслужачых была прынята пастанова аб зьбіраньні попелу, які вясною мелі перадаць аднаму з савгасаў.

Пасьля гэтага прайшло ўжо многа часу. Надыходзіць і вясеньняя сяўба, а попелу так і ня думалі зьбіраць. А падлічыце, паважаныя праўленцы з клюбу, колькі-б вы маглі за зіму сабраць пудоў гэтага самага попелу, калі [illegible]

Свой.

Камсамол дае прыклад.

(Ад нашага бабруйскага карэспандэнта).

[illegible]

Растуць камсамольскія калектывы.

[illegible]

Ад слоў—да справы.

[illegible] мольская ячэйка арганізавала ў сваёй вёсцы збор попелу для скарыстаньня яго на ўгнаеньне. Збор попелу наладзіла і бабруйская камсамолія. У гэтай рабоце прымала ўдзел 700 камсамольцаў гораду. Было арганізавана некалькі выездаў брыгад камсамольцаў-спэцыялістаў для аказаньня дапамогі сялянству ў падрыхтоўцы да сяўбы.

Гарадзкому камсамолу ў гэтай рабоце дапамагае камсамол гарнізону. Нядаўна камсамольцы № артпалка ў складзе 63 чалавек выехалі ў падшэф- [illegible] га раёну, у апошні час арганізован камсамольскі калгас. Пачынальнікамі гэтай працы зьявіліся камсамольцы Жыліцкай ячэйкі.

Пабудуем трактар!

Такі лёзунг выкінулі бабруйскія камсамольцы ў сувязі з паходам за ўраджай. Шляхам выклікаў праз газэту зьбіраюцца сродкі ў фонд набыцьця трактара. Збор сродкаў на закупку розных сельска-гаспадарчых машын праходзіць і па акрузе.

А. Дамброўскі.

У Ветрыншчыну накіравана 5 агрономаў, 5 кавалёў, 5 шорнікаў і 6 агітатараў.

(Полацкая акруга).

[illegible] кузьняцы пачыняць сельска-гаспадарчы інвэнтар, адрамантуюць машыны, шорнікі пачыняць хамуты, шлеі і агітатары правядуць некалькі дакладаў аб пасеўкампаніі, падвышэньні ўраджайнасьці, аб новым сельска-гаспадарчым падатку, каапэраваньні насельніцтва і г. д.

Можна загадзя сказаць, што пры такіх буйных сілах у адным сельсавеце можна шмат чаго зрабіць. Мясцовыя арганізацыі павінны дапамагаць паехаўшым таварышам у правядзеньні сельска-гаспадарчых мерапрыемстваў.

Пастановы II пленуму ЦКК КП(б)Б

АБ ЧЫСТЦЫ САВЕЦКАГА АПАРАТУ.

1. Пэрыяд узмоцненага разгортваньня будаўніцтва сацыялізму ва ўсіх галінах работы савецкай краіны і рашучага наступу сацыялістычных форм на капіталістычныя элемэнты народнае гаспадаркі БССР патрабуе ад усяго адміністрацыйнага, гаспадарчага і гандлёвага апарату як асаблівай клясавай вытрыманасьці, так і найбольшай выразнасьці, гібкасьці і поўнай прыстасаванасьці да задач рэканструкцыйнага пэрыяду. Паміж тым, наш апарат засьмечаны чужымі і разлажыўшыміся элемэнтамі, якія ў сваёй рабоце скрыўляюць пралетарскую клясавую лінію, займаюцца шкодніцтвам і дыскрэдытацыяй савецкай улады.

2. Выходзячы з гэтага і на падставе рашэньняў XII Зьезду КП(б)В, Пленум ЦКК КП(б)Б ухваляе рашэньне Прэзыдыуму ЦИК аб правядзеньні стараннай і рашучай масавай праверкі і чысткі асабістага складу адміністрацыйнага, гаспадарчага і гандлёвага апарату.

Пацьвердзіць тэрмін пачатку чысткі—з пачатку мая.

Даручыць Прэзыдыуму ЦКК распрацаваць цэлы рад мерапрыёмстваў, недапушчаючых далейшага засьмечаньня савецкага апарату.

Таксама лічыць неабходным правесьці частковую праверку і чыстку беспрацоўных разумовай працы.

Прэзыдыуму ЦКК даручыць распрацоўку канкрэтных паказаньняў па гэтым пытаньні.

3. Чыстка павінна аслабаніць апарат ад усіх клясава-варожых нам элемэнтаў, а таксама і ад усіх тых элемэнтаў, работа якіх па сутнасьці зьяўляецца шкоднай—як злачынцы, бюракраты, хабарнікі і г. д.

4. Чыстка апарату павінна праводзіцца адкрыта з максымальным уцягненьнем у гэту справу ўсяе савецкае грамадзкасьці і шырокіх мас працоўных, праводзячы чыстку ў першую чаргу сіламі вытворчых рабочых, якія абіраюцца на рабочых сходах.

Асаблівую ўвагу органы КК-РСІ, сумесна з парт. і праф. органамі павінны зьвярнуць на справу асьвятленьня і растлумачэньня сярод шырокіх мас працоўных мэт і задач чысткі з тым, каб дабіцца поўнага разуменьня характару і мэтавай устаноўкі чысткі і пазбавіцца апашленьня яе, ці зьвядзеньня асабістых рахункаў пры чыстцы.

5. Сапраўднае аздараўленьне апарату і прыстасаваньне яго да задач сацыялістычнага будаўніцтва можа быць праведзена пры адначасовым рашучым папаўненьні савецкага апарату сьвежымі кадрамі рабочых, батракоў, сялян—беднякоў і сераднякоў.

Органы КК-РСІ сумесна з усімі партыйнымі, савецкімі і праф. органамі павінны прыняць неадкладныя мары да арганізацыі работы па вылучэньні і да найбольш хуткай кваліфікацыі вылучэнцаў і падрыхтоўкі іх да работы ў апараце.

Даручыць Прэзыдыуму ЦКК сумесна з ЦСПСБ распрацаваць у тэрміновым парадку мэтады і парадак правядзеньня ў жыцьцё адпаведных мерапрыёмстваў.

6. Пленум ЦКК адзначае, што чыстка зможа быць праведзена пасьпяхова і дасьць належныя вынікі толькі пры самай стараннай падрыхтоўцы да яе і пры сталым і неаслабным кіраўніцтве чысткай з боку органаў КК-РСІ.

Канстатаваць, што падрыхтоўчая работа па БССР, ня гледзячы на блізасьць тэрміну чысткі, яшчэ ня досыць разгарнулася, у асаблівасьці зусім слаба разгорнута работа адпаведных устаноў па зьбіраньні, афармленьні і праверцы матар'ялаў, патрэбных для чысткі, асабліва ў раёнах.

Адзначаючы вышэйпаказанае, Пленум ЦКК даручае Прэзыдыуму ЦКК і ўсім АКК безадкладна прыняць усе належныя меры, каб гэта работа атрымала адпаведны тэмп, шырока ўжываючы мэтад жывога інструктажу і прыцягваючы да падрыхтоўчай работы і яе праверкі ўсіх членаў КК і работнікаў РСІ.

7. Даручыць Прэзыдыуму ЦКК прыняць самыя жорсткія меры ў адносінах да тых цэнтральных устаноў, якія да гэтага часу ня выканалі дырэктывы ЦКК-РСІ аб распрацоўцы пытаньня па падрыхтоўцы вылучэнцаў.

АБ РАБОЦЕ БЮРО СКАРГАЎ І БАРАЦЬБЕ З БЮРАКРАТЫЗМАМ

Заслухаўшы даклад аб рабоце Бюро скаргаў і барацьбе з бюракратызмам, II (красавіковы) Пленум ЦКК КП(б)Б пастанаўляе:

1. Адзначыць значную ролю Бюро Скаргаў, як органу па выяўленьні і барацьбе з недахопамі ў савецкім апараце і на ўстанаўленьні жывой сувязі з шырокімі масамі рабочых і працоўных, аб чым сьведчыць хуткі рост ліку паступаючых скаргаў, прапаноў і шырокага садзейнічаньня з боку рабочых мас, а таксама значную ролю лёгкай кавалерыі і дабраахвотнікаў-абсьледавацеляў у рабоце Бюро Скаргаў.

2. Адзначаючы ў рабоце Бюро Скаргаў некаторыя дасягненьні ў справе выяўленьня рабочага актыву і прыцягненьня яго да практычнай работы Бюро Скаргаў—па барацьбе з бюракратызмам, а таксама палепшаньне з расьсьледваньнем, паскораньне вырашэньня паступаючых скаргаў,—Пленум ЦКК, аднак, прызнае, што ў рабоце Цэнтральнага і Акруговых Бюро Скаргаў маецца рад значных недахопаў, што ў асаблівасьці выяўляецца ў недастатковай, а падчас і зусім слабай арганізатарскай рабоце з актывам прыцягнутых у работу Бюро Скаргаў рабочых і дабраахвотнікаў і ў недастатковым практыкаваньні ў сваёй рабоце гэткіх мэтадаў жывой сувязі з масамі, як разбор скаргаў на прадпрыёмствах і масавых сходах і даклады на іх аб рабоце Бюро Скаргаў.

3. У далейшай рабоце Бюро Скаргаў Пленум ЦКК прапануе:

а) усім Бюро Скаргаў шырока прыцягваць на свае пасяджэньні абіраемых на прадпрыёмствах рабочых засядацеляў, а пры выездах на месцы засядацеляў, абіраемых у савгасах, калгасах і на бядняцкіх сходах, арганізуючы адначасова прыём скаргаў на мясцох;

б) Бюро Скаргаў максымальна прыцягваць і скарыстоўваць у сваёй рабоце на расьсьледваньні скаргаў дабраахвотнікаў з рабочых, рабочай моладзі, жандэлегатак, вясковай бедноты, с.-г. рабочых і батракоў;

в) пасяджэньні Бюро Скаргаў часьцей наладжваць на прадпрыёмствах, у савгасах і на сельскіх сходах па пытаньнях, маючых вялікае грамадзкае значэньне;

г) узмацніць пастаноўку дакладаў аб рабоце Бюро Скаргаў на масавых сходах рабочых, сялян, рабселькораў, дэлегатак, камсамолу і інш., а таксама часьцей практыкаваць даклады рабочых засядацеляў на сваіх прадпрыёмствах;

д) узмацніць асьвятленьне работы Б. Ск. і паасобных яго рашэньняў у друку, радыё, устанавіўшы цесны кантакт з друкам праз прыцягваемых на пасяджэньні БС рабкораў і шляхам паведамленьня рашэньняў БС для асьвятленьня ў друкаваных і насьценных газэтах;

е) узмацніць сувязь з «Дамамі Селяніна» і па абслугоўваньні прыбываючых з скаргамі сялян;

ж) прыняць меры да палепшаньня работы Бюро Скаргаў шляхам зьнішчэньня затрымак у праходжаньні і разборы скаргаў і заяў, удасканаленьня кантролю за выкананьнем, паведамленьня заявіцеляў аб руху скаргаў і г. д.

4. У мэтах ажыцьцяўленьня мэтадаў масавага рабочага кантролю і праверкі работы апарату, на падставе маючагася вопыту правядзеньня масавых «налётаў»—Бюро Скаргаў павінны ўстанавіць у сваёй рабоце практыку адзіначасовых масавых абсьледваньняў устаноў у адносінах пастаноўкі прыёму і абслугоўваньня наведвальнікаў, прыёму і разбору скаргаў, кніг скаргаў, становішча працоўнай дысцыпліны, праверкі выкананьня рашэньняў РСІ, у тым ліку і Бюро Скаргаў, прапаноў вытворчых камісій і эканомнарад, рэагаваньня на газэтныя заметкі насьценгазэт і г. д. пытаньняў.

5. Устанавіць сыстэматычную работу па падрыхтоўцы прыцягваемых рабочых-дабраахвотнікаў і лёгкай кавалерыі і іх інструктаваньня па пытаньнях работы РСІ, вучоту і абмену вопытам іх работы. З актыўных, правераных і апраўдаўшых сябе рабочых-дабраахвотнікаў і «лёгкіх кавалерыстых» сыстэматычна высоўваць кадр вылучэнцаў у органы РСІ ў якасьці грамадзкіх намоцнікаў інспэктара РСІ, а таксама і на адказную работу ў адміністрацыйныя і гаспадарчыя органы.

6. Лічачы, што ў дзейнасьці Бюро Скаргаў яшчэ адсутнічае работа па сыстэматычным вывучэньні і абагульваньні паасобных бюракратычных скажэньняў і недахопаў апарату, на падставе скаргаў працоўных, Пленум прапануе Бюро Скаргаў сыстэматычна праводзіць гэту работу, ставячы перад КК-РСІ пытаньні аб вывучэньні і зьнішчэньні асноўных прычын, што выклікаюць недахопы ў працы апарату і масавыя скаргі на іх.

7. Прапанаваць Акр. КК-РСІ узмацніць кіраўніцтва працай Бюро Скаргаў і даклады аб іх рабоце пэрыядычна заслухоўваць на Прэзыдыумах і Пленумах АКК.

АКК-РСІ прыняць меры да ўзмацненьня кіраўніцтва сувязі і арганізацыі работы сэкцый РСІ, саветаў, у асаблівасьці сэкцый РСІ, арганізаваных пры райвыканкомах і буйных сельсаветах, уцягваючы іх у работу РСІ шляхам даручэньняў аб праверцы выкананьня пастаноў РСІ і ўраду, разгляду скаргаў і заяў, газэтных заметак і т. п.

8. Адзначаючы выпадкі супраціўленьня правядзеньню ў жыцьцё пастаноў і мерапрыёмстваў Бюро Скаргаў з боку сав. устаноў,—прапанаваць Б. С. наладзіць праверку выкананьня сваіх рашэньняў, прыцягваючы да гэтага добраахвотнікаў-рабочых, лёгкую кавалерыю і мясцовыя партыйныя і прафэсыянальныя арганізацыі. Вінаватых ў невыкананьні прыцягваць да суровай адказнасьці, як за супраціўленьне мерапрыёмствам партыі па барацьбе з бюракратызмам.

9. З мэтай зьнішчэньня паралелізму ў рабоце Цэнтральнага Бюро Скаргаў і Бюро Скаргаў Менскай Акр. РСІ—арганізаваць у Менску аб'яднанае Бюро Скаргаў. У рабоце АБС асаблівую ўвагу зьвярнуць на прыцягненьне да работы па разборы скаргаў на гарадзкія ўстановы сэкцый РСІ і інш. сэкцый гарсавету.

10. Даручыць АБС і АКК-РСІ арганізаваць на працягу красавіка--мая месяцаў справаздачы і перавыбары рабочых засядацеляў і скарыстаць склікаемыя для гэтай мэты рабочыя сходы для шырокага асьвятленьня работы Бюро Скаргаў сярод рабочых і ўцягненьня новых мас рабочых у работу Рабкрыну.

Узьнімем вытворчасьць працы і працоўную дысцыпліну

(НА МЕНСКАЙ АГУЛЬНА-ГАРАДЗКОЙ РАБОЧАЙ КАНФЭРЭНЦЫІ.)

13-га красавіка ў клюбе Карла Маркса адбылося адчыненьне агульна-гарадзкой рабочай канфэрэнцыі. У парадку дню канфэрэнцыі самыя актуальныя пытаньні бягучага дню: аб падняцьці вытворчасьці працы і працоўнай дысцыпліны і аб чыстцы савецкага апарату.

Гэтыя пытаньні вельмі блізкі рабочай масе, і яны патрабуюць неадкладнага вырашэньня. Вось чаму вялікая заля клюбу Карла Маркса напоўнена «да адказу»: на канфэрэнцыі—каля 700 дэлегатаў з розных фабрык і заводаў Менску; шмат рабочых і не сяброў канфэрэнцыі.

Адчыніў канфэрэнцыю старшыня ЦСПСБ тав. Рыжоў, які спыніўся на задачах канфэрэнцыі і наогул рабочае клясы ў галіне падняцьця вытворчасьці працы, працоўнай дысцыпліны і чысткі савецкага апарату.

Пасьля абраньня прэзыдыуму дэлегат-рабочы ўнёс прапанову аб абраньні ў ганаровы прэзыдыум Палітбюро ЦК УсеКП(б) і Бюро ЦК КП(б)Б; гэта прапанова прынята канфэрэнцыяй пад гром воплескаў.

З прывітаньнем канфэрэнцыі выступіў сэкратар акругкому КП(б)Б тав. Славінскі.

На вячэрнім пасяджэньні заслуханы даклад т. Карпа і садаклад т. Розіна аб падняцьці вытворчасьці працы і працоўнай дысцыпліны.

Усё ранішняе пасяджэньне 14 красавіка занялі спрэчкі па гэтых дакладах. Дэлегаты выявілі надзвычайную актыўнасьць: у спрэчкі запісалася каля 100 чалавек, пасьпела выказацца звыш 35 дэлегатаў.

Аб чым гаварылі рабочыя.

Рабочы заводу „Камунар» т. Даўніс кажа, што на іх заводзе ў апошнія часы вытворчасьць працы паніжаецца. Тут вінавата ня зусім добра прадуманае аб'яднаньне трох прадпрыёмстваў, а таксама і тое, што адсталая група рабочых несьвядома адносіцца да вытворчасьці. Кепска тое, што норма выпрацоўкі не абгрунтавана навукова, адгэтуль шмат недарэчнасьцяў і ў тым ліку рвачаства. На падняцьці вытворчасьці працы часта адбіваецца тое, што рабочым не даюць сваечасова матар'ялу.

Тав. Мураў прыводзіць факт, што некаторыя партыйцы плятуцца ў хвасьце ў адсталых непартыйных рабочых.

—У працкалектыве шчотачнікаў,—кажа работніца Соніна—працуе да 800 чалавек. Такі буйны працкалектыў трэба было даўно перадаць дзяржаўнай прамысловасьці, тады лягчэй будзе падымаць вытворчасьць працы і дысцыпліну, бо ў працкалектыве склад рабочых увесь час мяняецца, а гэта ня можа не адбівацца на працы.

Многія дэлегаты заначалі на тое, што ніхто не клапоціцца аб перавыхоўваньні новых кадраў рабочых, якія прыходзяць з вёскі і з дэклясаванага элемэнту гораду.

— На заводзе «Бальшавік»,—кажа т. Крэйнін—з-за адсутнасьці тэхнічнага кіраўніцтва адбываецца псаваньне прадукцыі, што, бязумоўна, адбіваецца на якасьці яе і зьніжэньні сабекошту. Адміністрацыя мала зварачвае ўвагі на ўвядзеньне правіл унутранага распарадку.

—Мы—кажа, т.—Крэйнін,—павінны напружыць усе сілы, каб не цягнуцца ў хвасьце адсталых рабочых, якія займаюцца дэмагогіяй, а трэба іх весьці за сабой да перамог у галіне сацыялістычнага будаўніцтва. Праз насьценгазэту, культпрацу і фабком трэба апрацоўваць сыры матар'ял, які прыходзіць на фабрыкі з вёскі.

Тав. Гольдман, рабочы шпалернай фабрыкі, гаворыць, што на канфэрэнцыях часта віну ўскладваюць на рабочых, а што робяць прафсаюзы? Рабочы прыходзіць на прадпрыёмства п'яны, усе гэта бачаць і ніхто ня прымае мер. П'яніца ідзе ў амбуляторыю, яму даюць водпуск; рабочыя ўказваюць на гэтую недарэчнасьць, але не дапамагае. Кепска тое, што пытаньні мерапрыёмстваў аховы працы вырашаюцца габінэтным парадкам, і рабочыя нічога ня ведаюць. Між тым часта адсутнасьць тых або іншых мерапрыёмстваў аховы працы адбіваецца на падняцьці вытворчасьці працы.

— Ня толькі новыя кадры рабочых бузяць на прадпрыёмстве — кажа т. Мандэль,—а і моладзь, якая прыходзіць з школ фабзавуча і прафшкол, імкнецца больш атрымаць і мець меншы рабочы дзень. Сацыялістычнае спаборніцтва павінна пасунуць усю справу ўзьняцьця прамысловасьці наперад. Спаборніцтва—добры мэтад для падняцьця працоўнай дысцыпліны. Трэба ўрэгуляваць раз на заўсёды пытаньне аб нормах выпрацоўкі і расцэнак.

— У нас,—гаворыць т. Пяткевіч —дагэтуль у працкалектыве няма правіл унутранага распарадку, з прычыны чаго слабая працоўная дысцыпліна.

— У савгасах ёсьць рабочыя—былыя лёкаі памешчыкаў і панскія фурманы—кажа рабочы савгасу т. Бароўскі. Гэтыя рабочыя ня хочуць працаваць, як належыць, і падрываюць дысцыпліну. Саюзу трэба ўзяцца за перавыхоўваньне такіх рабочых, бо яны перашкаджаюць узьнімаць савецкую гаспадарку.

Многія дэлегаты скардзіліся на тое, што часта прапановы вытварчых нарад адміністрацыя не праводзіць у жыцьцё, і ў рабочых адпадае ахвота ісьці на гэтыя нарады. Адміністрацыя часта ня лічыцца са здольнасьцямі рабочага і пасылае яго на такую працу, на якую ён не гадзіцца. Між тым у другой галіне гэты рабочы змог-бы прынесьці шмат карысьці.

— Нашы рабочыя,—кажа дэлегат з „Эльводу»—часта зьбіраюцца ў сталоўцы; яны любяць, каб з імі хто-небудзь пагутарыў, а саюз гэтым не карыстаецца. Трэба прадстаўнікам вышэйшых саюзных органаў часьцей заглядаць на прадпрыёмства і дапамагаць фабзавкомам у працы.

Рабочы хлебазаводу т. Рэцік зазначае, што на завод уклалі каля 1.000.000 руб., а не падумалі аб пабудове клюбу. Рабочым няма дзе сабрацца, няма дзе весьці культ. працу. Прадукцыя часта кепскай якасьці не таму, што вінаваты рабочыя, а з прычыны кепскай сыравіны.

Ад імя дэлегацый заводу «Энэргія» і «Камунар» тав. Сагаловіч заяўляе, што іх дэлегацыі заключылі папярэдні дагавор па правядзеньню сацыялістычнага спаборніцтва. У працягу гэтага тыдню на заводах будзе праводзіцца папярэдняя кампанія.

Мы заклікаем,—кажа т. Сагаловіч,—усе іншыя заводы пайсьці па нашаму прыкладу.

Рабочыя дапамогуць ачысьціць апарат.

На вячэрнім пасяджэньні 14 красавіка канфэрэнцыя з вялікай увагай заслухала даклад Нам. Нар. Кам. РСІ БССР тав. Рыскіна аб чыстцы савецкага апарату.

Даклад выклікаў ажыўленыя спрэчкі. Выступаўшыя дэлегаты адзначалі, што ў іх на заводах і фабрыках шмат гаворыцца аб ненармальнасьцях, якія ёсьць у савецкім і гандлёвым апараце. Рабочыя добра ведаюць, колькі бюракратаў і чужых людзей засела ў апаратах. Рабочыя горача вітаюць генэральную чыстку савецкага апарату.

— З дапамогай рабочых мас,—кажа рабочы заводу «Энэргія»,—РСІ ачысьціць наш апарат ад усіх тых, хто перашкаджае нашаму сацыялістычнаму будаўніцтву.

Рабочы будаўнік т. Ваявода заяўляе, што ў рабочых мас хопіць сіл, каб замяніць у апаратах усіх вычашчаных.

— У нашых апаратах заселі хітрацы, якія шмат прыносяць нам шкоды; мы бачым іх „проделки“. Ня верце, таварышы, тым, хто палохае нас, што ня будзе кім замяніць вычышчаных,—заяўляе т. Даўніс.—Сярод рабочых мас знойдуцца намесьнікі на ўсе пасады.

Буржуазею мы ўжо даўно вымелі, а ў нас у апаратах ёсьць яшчэ іх лёкаі. Рабочай рукой вымецем і лёкаяў буржуазеі.

Тав. Паўлаў з заводу «Беларусь» кажа, што тыя, каго трэба вычысьціць з апарату, зараз будуць захоўваць свой твар, але рабочыя дапамогуць выявіць гэтых «працаўнікоў». Але пры правядзеньні чысткі ня трэба пароць г а р а ч к у. Трэба правесьці яе так, каб не н а р а б і ц ь памылак. Каб быць упэўненым у нашым апараце, трэба высоўваць туды людзей з вытворчасьці.

Адзначалі дэлегаты і тое, што пасьля правядзеньня чысткі трэба сачыць за тым, каб вычашчаныя не пралезьлі зноў у нашы апараты.

Пасеўкампанія ў савгасах Беларусі.

Справа падвышэньня ўраджайнасьці і пашырэньня пасеўнай плошчы, зразумела, закранула ў першую чаргу савгасы Беларусі.

Значэньне ўзьняцьця ўраджайнасьці для беларускіх савгасаў зьяўляецца па сутнасьці такім-жа актуальным пытаньнем, як і для ўсіх савгасаў СССР, паколькі ўраджай савгаскіх палёў усё-ж трэба прызнаць нізкім; у гэтым напрамку і праходзіць уся падрыхтоўчая праца да надыходзячай сяўбы.

Зараз пяройдзем да таго, што зроблена Белсельтрэстам і праворганамі для таго, каб ускалыхнуць савгаскія калектывы, і што зроблена самімі савгаснымі калектывамі ў напрамку выкананьня дырэктыў ураду.

Асноўная задача, пастаўленая перад савгасамі Беларусі, гэта падвысіць у надыходзячае лета ўраджай зерневых культур на 17,2 проц., а па караньплодах—на 24 проц.—у сярэднім і пашырыць пасеўную плошчу на 7 проц. за кошт расчысткі і інш.

Гэтыя галоўныя моманты і ляжаць у аснове ўсёй падрыхтоўчай і выканаўчай працы.

Ці выконваюць савгасы Беларусі пастаўленую перад імі задачу,—зараз сказаць цяжка, аднак даныя, якія ўжо ёсьць, гавораць аб тым, што да выкананьня гэтай адказнай задачы абсалютная большасьць савгасаў рыхтуюцца сур'ёзна і па-дзелавому.

Падамо некаторыя паказальнікі: на сто процантаў яравы клін будзе засеян адсартаваным і сартавым насеньнем, супроць 75 проц. у мінулым годзе.

На 50 проц. клін будзе заняты чыстасортнаю бульбаю «Вольтман» супроць мінулагодніх 35 проц.

Атрымана савгасамі фасфарыту, касьцянай мукі і сульфат-амонія—4291 тона, што здавальняе заяўку на ўсе 100 проц. Праўда, недаатрымана і ня будзе атрымана 343 тоны калійнае солі, але ў гэтым не такая вялікая бяда.

Сабрана, водлуг няпоўных даных, 903 тоны попелу, што складае па 6 тон на савгас у сярэднім. Гэта лічба да пачатку пасеўкампаніі бясспрэчна павялічыцца. Ёсьць асобныя савгасы, якія сабралі попелу больш двух тысяч пудоў.

Для таго, каб поўнасьцю сканцэнтраваць увагу вакол правядзеньня пасеўкампаніі, былі праведзены па групах нарады загадчыкаў савгасаў сумесна з старшынямі рабочых камітэтаў і сэкратарамі партыйных і камсамольскіх ячэек. Нарады прайшлі дзелавіта: абмяркоўваліся ўсе моманты шляху, па якому павінны праходзіць ня толькі пасеўкампаніі, але і ўзьняцьце працоўнай дысцыпліны і рацыяналізацыя працы. Вынікі нарад ужо даюць сябе адчуваць—праца ў савгасах пашла больш жыва і ўпэўнена.

Арганізавана 25 новых рамонтных майстэрняў і даабсталявана 10, такім чынам, у сучасны момант савгасы маюць 107 кузьняў, якія рамантуюць як свой інвэнтар, так і інвэнтар сялянскі.

У справе абслугоўваньня ваколічнага насельніцтва савгасы сёлета ідуць далёка наперадзе мінулага году: па няпоўных даных на першае красавіка г. г. адсартавана сялянскага пасеўнага матар'ялу 7152 тоны, ці 203,2 проц. у адносіне ўсёй колькасьці ачышчанага зярна за ўвесь сэзон мінулага году.

Адрамантавана 525 штук сялянскага інвэнтару, што складае 21 проц. заданьня. Чаму такі візкі процант выкананьня, скажам далей.

На злучных пунктах савгасаў пакрыта 1157 розных матак, г. зн. злучная кампанія ўжо разгарнулася, тады як у мінулым годзе ў гэты момант амаль не пачыналася.

Прапушчана праз сельска-гаспадарчыя курсы пры савгасах 742 чалавекі сялян.

Праведзена ў вёсках актывам савгасаў 321 сход сялян спэцыяльна па пасеўкампаніі.

Абслужана па пасеўкампаніі 354 вёскі. Працуе 80 перасовачных зернаачышчальных абозаў і 68 стацыянарных. Мы маем надзею, што лічба ачышчанага сялянскага насеньня да пачатку сяўбы патроіцца, бо тэмп ачысткі з другой паловы сакавіка значна ўзмацніўся. Перадаецца сялянам 1120 тон сартавога насеньня і 800 тон вольтманаўскай бульбы.

Якія-ж ёсьць у савгасах Беларусі цяжкасьці і недахопы ў справе правядзеньня кампаніі?

Да недахопаў і цяжкасьцяў трэба аднесьці: нястачу насеньня канюшыны—28,5 тон, лубіну—298,3 тон, вікі—144 тоны і сэрадэлі—20 тон; гэта адно з пытаньняў, якое вырашана поўнасьцю ня будзе, бо загатоўкі, якія праводзяцца с.-г. каапэрацыяй, не гарантуюць папаўненьня гэтага прабелу. Чаму так здарылася, што савгасы Беларусі адчуваюць патрэбу ў памянёным вышэй насеньні? Таму, што мінулае лета было няспрыяючае для дасьпяваньня гэтых культур.

Другі недахоп у справе падрыхтоўкі правядзеньня пасеўкампаніі—адсутнасьць на рынках сартавога жалеза, лемяхоў, адвалаў і інш. Гэты недахоп б'е па дзьвюх справах; затрымлівае рамонт інвэнтару ў савгасах і не дае магчымасьці разгарнуць працу па рамонту сялянскага інвэнтару.

С.-г. каапэрацыя, якая прыняла ад Дзяржсельскладу дастаўку насельніцтву ўсяго неабходнага, з працаю ня справілася; на нарадах загадчыкі савгасаў заявілі пратэст супроць расфармаваньня дзяржаўнага пасеннага складу, матывуючы гэта тым, што Дзяржсельсклад працаваў больш гібка, поўнасьцю і сваечасова дастаўляў усё неабходнае.

Скураны голад адбіўся таксама на савгасах; няма магчымасьці здабыць скураныя абрэзкі для рамонту збруі.

Савгасы Беларусі не даатрымліваюць 7 трактараў, што прымусіць звышмеры нагрузіць цягавую сілу. Праўда, трактары ў гэта лета будуць працаваць у дзьве зьмены, але ўсё-ж крызіс у цягавай сіле поўнасьцю прыдзецца пераматчы з вялікімі цяжкасьцямі.

З вялікім спазьненьнем атрыманы трыеры і то толькі 50 проц. пляну: з 13 штук пакуль што атрымалі толькі 3, і ёсьць пагроза, што поўнасьцю трыеры да вясеньняй сяўбы ня будуць атрыманы. Селяк для штучнага ўгнаеньня атрымана 7 з 25 па пляну і больш не атрымаем.

Самым хворым месцам зьяўляецца недастатковасьць насеньня канюшыны на 40 проц., лубіну—па 36 проц. і вікі—на 58 проц. Гэта пытаньне для савгасаў Беларусі проста катастрафічнае.

Ёсьць выпадкі сапсаваньня бульбы ў капцох ад марозаў; таксама пашкоджаны марозам часткай і сады.

Апошняе мерапрыёмства, якое праводзіцца па савгасах Беларусі, — гэта конкурс на лепшую падрыхтоўку да пасеўкампаніі і на фактычнае яе выкананьне, што дасьць яшчэ большы штуршок на шляху выпярэдніцтва. У гэта пытаньне ўцягнуты ўсе жывыя сілы савгасаў.

Бязумоўна, у падрыхтоўцы да пасеўкампаніі ёсьць у асобных савгасах хібы, нават нядбайнасьць, але ў пераважнай большасьці праца ідзе досыць пасьпяхова.

Цяжкім момантам у жыцьці савгасаў застаецца фінансавая напружанасьць, хоць у параўнаньні са студзенем і лютым яна не такая вострая.

І. Хрысанфаў.

НА КУЛЬТУРНЫМ ФРОНЦЕ.

Сялянскія экскурсіі—лепшы спосаб культурнага перавыхаваньня вёскі.

[illegible]

Такія экскурсіі павінны ўвайсьці ў план працы парламу, хат-чытальняў, краязнаўчых арганізацый і школ. Сел.-гаспадарчыя гурткі, дзе яны ёсьць, павінны прыняць актыўны ўдзел у арганізацыі такіх экскурсій.

[illegible]

В. Самцэвіч.

Насіцеляў рэлігійнага дурману прэч з культустаноў.

[illegible]

Ці месца такому ў школе. Зразумела, трэба гнаць такіх «культурнікаў» са школы.

Вось другі факт, таксама дастойны ўвагі. Настаўніца Хойкіна, якая скончыла БДУ і працуе ў сучасны момант у адной з школ Бабруйскай акругі, [illegible]

[illegible] могаю адпаведных органаў, таксама самаачысьціцца. Мы ведаем, што значная большасьць асьветнікаў сьвядомыя і сумленныя працаўнікі, вось яны і павінны выявіць усё гнілое, шкоднае ў сваіх шэрагах, каб пазбавіцца ад насіцеляў цемры ў бліжэйшы час. **М. Я.**

ЗЬНІШЧЫМ НЯПІСЬМЕННАСЬЦЬ.

НАСТАЎНІК МАЗУРКЕВІЧ У БАРАЦЬБЕ З НЯПІСЬМЕНАСЬЦЮ.

На Мазыршчыне, у Пятрыкоўскім раёне, ёсьць глухая вёска Вышанаў.

Моладзь в. Вышанаў доўгі час вандравала ад сельсавету да райвыканкому, каб дабіцца адчыненьня лікпункту, і ўрэшце дабілася свайго.

Прыслалі настаўніка. Пачаўся набор няпісьменных. Жадаючых вучыцца набралася больш чым трэба. Сярод іх было і шмат дзяцей школьнага ўзросту, бо школы ў гэтай вёсцы няма.

Пачаліся заняткі. Сяляне надта прыхільна адносіліся да свайго лікпункту і дапамаглі яму хто чым мог.

Лікпункт працуе. Няпісьменныя ўжо навучыліся сяк-так крэмзаць літары, некаторыя ўжо вывадзілі «Ленін», а Зіна Курловіч і Антаніна Дамасэвіч, дык гэтыя дзьве дзяўчынкі на сваіх сшытках нават напісалі—«Вучэньне сьвет, ня вучэньне—цемра».

Спачатку ўсё ішло добра, а далей настаўнік Мазуркевіч пачаў псавацца. Дайшло да грубасьці: ён хлапцоў і дзяўчат інакш і не называе, як быдлам.

Дзяцей пачаў прымушаць скакаць, а калі некаторыя адмаўляліся ад скокаў, дык ён прапануе больш дарослым хлапцам прынесьці які-небудзь музычны струмант і пад музыку выганяць нежадаючых скакаць.

Мазуркевіч ня любіць кудлатых вучняў і таму ён пачаў стрыгчы іх ножніцамі, якімі на вёсцы стрыгуць авец і бараноў.

Першым трапіў пад рукі сын бедняка, вучань другой групы, Кудзька Пётра, якому на галаве выстрыглі крыж; цяпер гэты хлапец так і ходзе з крыжам на галаве. Некаторым-жа вучням выгальваюць усю галаву і пакідаюць толькі клок валос на макаўцы, як гэта калісь рабілі запарожцы.

Далей цярпець гэткія зьдзекі вучні не маглі. Яны пішуць калектыўную заяву на імя райінспэктара нарасьветы Пятрыкоўскага райвыканкому, дзе просяць, умаляюць інспэктара пазбавіць іх ад гэтага настаўніка і прыслаць ім новага. Але-ж інспэктар, як кажуць,—ні вухам, ні рылам, і на заяву вучняў нават не адказаў.

Тады рашылі напісаць заяву старшыні СНК т. Галадзеду. Да заявы далучылася і камсамолія іхняе вёскі.

Пішуць яны вось што: «Просім, т. Галадзед, пазбавіць нас ад Мазуркевіча, ён прымушае нас насіць пойла яго карове. На яго ўтрыманьне дзяржава дарэмна марнуе сродкі. Дайце нам новага настаўніка. Ён сын Мазырскага абшарніка».

Няўжо-ж гэтай справай і надалей ня зоймецца Пятрыкоўскі райвыканком і яго інспэктар нарасьветы?!

А пакуль што гэтай справай зоймецца другая ўстанова, якой перададзена ўся гэта брыдкая справа.

Сяргей Лодысеў.

Полацкі раён даб'е няпісьменнасьць.

На раёне працуе 101 лікпункт і 9 школ малапісьменных, з лікам 2064 вучняў, з іх 831 жанчына.

Раён мае 22 ячэйкі «Прэч няпісьменнасьць». Некаторыя з іх дабіліся значных дасягненьняў у сваей штодзённай працы. Напрыклад, Рубакоўская ячэйка адчыніла 3 чырвоныя куткі, выпісвае газэты, Баярская ячэйка, апрача лікпунктаў, адчыніла некалькі чырвоных куткоў.

Асаблівай увагі заслугоўвае праца Уладычанскай ячэйкі «Прэч Няпісьменнасьць», якая налічвае 25 сяброў, з іх 15 актыўных працаўнікоў. Пры ячэйцы працуюць розныя асьветныя і сельска-гаспадарчыя камісіі, арганізавана па акаляючых вёсках 8 лікпунктаў, дзе вучыцца 171 чал. Уцягнута 20 батракоў. Адчынен чырвоны куток, арганізаваны сельска-гаспадарчы гурток, які налічвае 20 чал. Гуртком кіруе актывіст селянін. Кожны месяц гурток наведвае аграном і чытае лекцыі па сельска-гаспадарчых пытаньнях. Пры ячэйцы ёсьць культурная дзялянка зямлі ў 100 дзесяцін. Добра працуе камісія па распаўсюджаньню друку сярод сялянства.

Са скончыўшымі лікпункты маркуецца правесьці і летнюю выхаваўчую працу.

Сьпір. Міхальцоў.

КАСТУСЬ КРЫВІЦКІ—ПРЫКЛАДНЫ ПРАЦАЎНІК

(Вёска Казігорка, Коханаўскага раёну, Аршанскае акр.).

Казігорскі лікпункт працуе з сьнежня месяца 1928 г., займае сялянскую больш-менш прасторную хату, увешаную лёзунгамі, плякатамі і малюнкамі. Абсталяваньне лікпункту прымітыўнае: лаўкі-услоны і стол на козлах. Кіруе лікпунктам камсамолец Крывіцкі Кастусь. Ён-жа—сябра акрпраўленьня «ПН» і старшыня Пярэвалацкай і Казігорскай ячэйкі „ПН“.

Наогул-жа т. Крывіцкі працуе па ліквідацыі няпісьменнасьці з 1927 г. і ўжо навучыў 87 няпісьменных.

Сваімі гутаркамі, сваёй працавітасьцю малады культурнік захапіў сялянства і ў выніку—лікпункт наведвае 90 проц. запісаўшыхся з восені.

Тав. Крывіцкі адчыніў у вёсцы чырвоны куток, арганізаваў ячэйку «ПН» згуртаваў вясковы маладняк, стварыў драмгурток, а ад настаноўкі спэктакляў асьвятляе чырвоны куток.

Пры лікпункце ёсьць бібліатэка-перасоўка на 60 кніжак, якія чытаюцца нарасхват. У вольныя ад працы на лікпункце дні Крывіцкі ладзіць галосныя чыткі газэт, гутарак па прачытанаму і дае парады сялянству. Разумеецца, такі працаўнік карыстаецца вялікім аўтарытэтам сярод сялянства.

Больш-бы такіх працаўнікоў, тады менш было-б няпісьменных, і вёска хутчэй вышла-б з цемры на сацыялістычныя рэйкі. **Рабкор А. Бяляеў.**

За 2 гады навучылі 136 чалавек.

(Вёска Губічы, Буда-Кашалёўскага р., Гомельшчына).

Пасьля таго, як белапанскія банды спалілі вёску Губічы, а разам з ёй і школу, няпісьменнасьць сярод нашага насельніцтва ўсё расла і расла.

У кастрычніку 1927 г. у Губічах удалося адчыніць лікпункт і школу малапісьменных, у якіх навучалася каля 100 чалавек. Пасьля шасьцімесячнага навучаньня было выпушчана 59 чалавек пісьменнымі.

Сёлета лікпункт і школа малапісьменных у пачатку заняткаў мелі 127 чалавек—43 жанчыны і 84 мужчын. На працягу кастрычніка — сакавіка месяцаў па розных прычынах 33 чалавекі пакінулі вучобу. Да канца навучальнага сэзону дахадзіла такім чынам 94 чал., з якіх па калёквіуму 29 сакавіка выпушчана 77 чалавек—31 жанч. 46 і мужчын.

Сярод выпушчаных—11 батракоў, 31 бядняк і 35 сераднякоў. Па ўзросту скончыўшыя падзяляюцца так: да 20 гадоў—66 чал., да 30 год—9 чал., да 40 гадоў—2 чал.

Такім чынам, ня гледзячы на самыя дрэнныя ўмовы працы ў вёсцы Губічах, за два гады ўдалося навучыць 136 няпісьменных. За гэтыя два гады армія няпісьменных у нашай вёсцы значна парадзела.

М. Блісьцінаў.

РОЛЯ ЖАНЧЫНЫ Ў БУДАЎНІЦТВЕ ПРАМЫСЛОВАСЬЦІ

(АБГАВАРЭНЬНЕ 5-ГАДОВАГА ПЛЯНУ РАЗЬВІЦЬЦЯ ГАСПАДАРКІ БССР НА ПРАМЫСЛОВАЙ НАРАДЗЕ ЖАНЧЫН-КАМУНІСТАК).

15 красавіка адчынілася прамысловая нарада жанчын-камуністак, скліканая аддзелам работніц і сялянак ЦК КП(б)Б. Нарада павінна распрацаваць надзвычайна важныя пытаньні, зьвязаныя з рольлю жанчыны у будаўніцтве нашай прамысловасьці і падрыхтоўкай жаночага актыву для работы на прадпрыёмствах.

Нарада заслухала **даклад** намесьніка старшыні ВСНГБ **т. Строкоўскага** аб становішчы жаночай рабочай сілы ў сувязі з пяцігадовым плянам прамысловасьці ВСНГБ.

Ахарактарызаваўшы стан беларускай прамысловасьці і далейшыя шляхі яе разьвіцьця па пяцігадоваму пляну, т. Страхоўскі пераходзіць да высьвятленьня ролі і ўдзелу жанчын у прамысловасьці.

Далейшае разьвіцьцё прамысловасьці БССР будзе ісьці, галоўным чынам, за кошт максымальнага скарыстоўваньня мясцовага сырцу, а таксама скарыстоўваньня прывазнога рэнтабельнага сырцу і паўфабрыкатаў. Таму к канцу пяцігодкі мы будзем мець зьмену вытворчай структуры прамысловасьці ў бок павялічэньня ролі швэйнай прамысловасьці, тэкстыльнай, панчошнатрыкатажнай, галянтарэйнай і інш. Павялічэньне гэтых галін прамысловасьці дасьць магчымасьць павялічыць і процант жанчын-работніц, занятых у прамысловасьці.

Ужо да гэтага часу мы маем значнае павялічэньне проценту жанчын, занятых у прамысловасьці БССР. Напрыклад, удзельная вага жанчын на вытворчасьці з 1924 г. да 1928 г. павялічылася з 27 проц. да 34,6 пр. Таксама палепшылася і матар'яльнае становішча жанчын: сярэдні заработак іх павялічыўся з 1926 г. да 1928 г. на 53,3 проц.—супроць павышэньня зарплаты мужчын на 33,9 проц.

Павялічэньне жаночай сілы ідзе, галоўным чынам, за кошт тых галін прамысловасьці, дзе і раней ужывалася жаночая праца. Амаль зусім яшчэ да гэтага часу жанчыны ня ўцягваюцца ў такія галіны вытворчасьці, як мэталёапрацоўчая, дрэваапрацоўчая і інш., дзе жаночая праца раней ня ўжывалася.

Такое становішча, бязумоўна, ня можа нас здаволіць. Тыя дасягненьні, якія мы маем па ўцягненьню жанчын у вытворчасьць, зьяўляюцца недастатковымі.

Яшчэ горш справа абстаіць з вылучэньнем жанчын на кваліфікаваную працу і з вылучэньнем жанчын работніц на нізавую і сярэднюю адміністрацыйную гаспадарчую працу. Апошняе дакладчык тлумачыць недастатковай зацікаўленасьцю ў вытворчасьці часткі саміх работніц і нежаданьнем падвышаць сваю кваліфікацыю.

Тут палепшаньне справы залежыць ад саміх жанчын.

Да другой прычыны дакладчык адносіць—недастатковую ўвагу гэтаму пытаньню з боку кіраўнікоў прадпрыёмстваў. Аб гэтым шмат усюды гаворыцца, але пакуль яшчэ рэальных вынікаў няма. І трэцяя прычына—бытавыя ўмовы нашай работніцы-жанчыны не заўсёды спрыяюць увазе яе да вытворчасьці і падвышэньню сваёй кваліфікацыі.

Гэтыя прычыны будуць зьнішчацца разам з разгортваньнем нашай прамысловасьці і ростам матар'яльнага становішча рабочае клясы, а таксама праз цэлую сыстэму намечаных мерапрыёмстваў як па лініі Наркамасьветы (адпаведнае камплектаваньне жанчынамі ВНУ, тэхнікумаў, прафтэхшкол), так і па лініі ВСНГБ і прафсаюзаў.

У сэнсе агульнага павялічэньня жанчын у прамысловасьці ёсьць на ўвазе на пяцігодцы ўцягнуць у вытворчасьць ня менш 25.000 жанчын, у тым ліку на кваліфікаваную і поўкваліфікаваную працу да 20.000 чал., што павялічыць удзельную вагу жанчын у прамысловасьці да 40-50 проц. З павялічэньнем жаночай працы ў прамысловасьці ў плянах пяцігодкі прадугледжана шэраг мерапрыёмстваў, накіраваных на палепшаньне бытавых умоў жанчыны-работніцы.

У спрэчках па дакладу тав. Страхоўскага выказаліся т. т. Філіцыянт, Чарнабродава, Тубельская, Бравэрнік, Віленская, Стрыбнер, Мэляхавіцкая, Станкевіч, Патаповіч і інш. У сваіх выступленьнях прамоўцы, галоўным чынам, спыняліся на 3-х пытаньнях: першае—гэта недастатковая падрыхтоўка кваліфікаванай жаночай сілы. Сярод беспрацоўных жанчын няма кваліфікаваных работніц. Пры такім шпаркім росьце прамысловасьці і росьце ўсяе рабочае клясы мы можам стаць перад фактам зьніжэньня ўдзельнай вагі кваліфікаванай жаночай сілы і дэкваліфікацыі жанчын. Другое—вылучэньне жанчын на адміністрацыйна-гаспадарчую працу ідзе надзвычайна павольна, ня гледзячы на тое, што ёсьць жанчыны-работніцы, якія працуюць на прадпрыемстве па 20-25 год і зьяўляюцца добрымі працаўнікамі. Трэба праявіць больш рашучасьці ў гэтым пытаньні. Мала таксама зьвяртаецца ўвагі на ўцягненьне жанчын у вывучэньне ўсяго вытворчага працэсу праз вытворчыя гурткі. І трэцяе—самі жанчыны часта недастаткова выяўляюць зацікаўленасьць да вытворчасьці. Камуністкі-работніцы яшчэ не заўсёды на прадпрыёмствах зьяўляюцца прыкладам для беспартыйных работніц.

Усе гэтыя моманты павінны быць прадугледжаны пяцігадовым плянам разьвіцьця прамысловасьці БССР.

КААПЭРАЦЫЯ—ШЛЯХ ДА САЦЫЯЛІЗМУ.

АЗДАРАВІМ КААПЭРАЦЫЮ, УЗМАЦНІЎШЫ ГРАМАДЗКІ КАНТРОЛЬ.

Плюсы і мінусы.

(Копыскі раён, Аршаншчына).

Адбыліся перавыбары праўленьня Старасельскага спажывецкага т-ва, Копыскага раёну. Яўка пайшчыкаў на сходы ў сярэднім даходзіла да 68 проц.

Праца праўленьня ў мінулым мае некаторыя дасягненьні, аб чым сьведчыць значны таварны зварот і павялічэньне ліку пайшчыкаў, а таксама хуткасьць таваразвароту і скарачэньне адміністрацыйна-гаспадарчых выдаткаў у параўнаньні з мінулым годам на 17,5 проц. Тавары закупляліся выключна ў Дняпросаюзе і толькі 1,1 пр. закуплена было ў прыватнікаў.

Праца па хлебазагатоўках зусім ня была разгорнута. Загатоўка другараднай сыравіны займала віднае месца ў працы праўленьня. Складзены плян на 1927-1928 год выканан на 79 проц.

Фонд каапэраваньня беднаты скарыстаны поўнасьцю. За яго кошт каапэравана 73 асобы.

Як адмоўны бок у працы праўленьня трэба адзначыць слабае паступленьне паявых узносаў (сярэдні пай 5 р. 02 к.), недастатковае каапэраваньне жанчын (10 проц.), моладзі (0 проц.) і іншых сяброў сям'і. Санітарнае становішча крамы таксама было пастаўлена кепска. Недастаткова забясьпечваліся пайшчыкі харчовымі прадуктамі і няправільна разьмяркоўваліся дэфіцытныя тавары. Не наладжана было таксама карабейніцтва і ня зусім добры быў падбор каапэрацыйных працаўнікоў.

Як само праўленьне, так і рэвізійная камісія зусім не зьвярталі ніякай увагі на культпрацу сярод пайшчыкаў. Нічога ня зроблена праўленьнем і па дапамозе бядняцкім вучням, ня гледзячы на дырэктывы як з боку РВК, так і Дняпросаюзу.

Як у сябры праўленьня, так і ў рэвізійную камісію абраны новыя асобы. **Селькор Казанскі.**

Каапэрацыя мацнее і ўзрастае.

(Глівінскае спажыв. т-ва Барысаўшчына).

Справаздачна-перавыбарчая кампанія ў Глівінскім спаж. т-ве скончылася. На справаздачных сходах пайшчыкі высоўвалі і патрабавалі ад каапэрацыі, лепшага абслугоўваньня і здавальненьня таварамі, асабліва, дэфіцытнымі. 31 сакавіка адбыўся перавыбарчы сход упаўнаважаных, сабраліся сюды лепшыя актыўныя пайшчыкі, якія сур'ёзна абгаварылі працу сваей каапэрацыі.

Каапэрацыя мае дасягненьні 1976 руб. прыбытку, у той час калі ў мінулым годзе быў дэфіцыт 750 руб. Узрос паявы капітал на 3760 руб., альбо на 135 пр. Зьнізіліся адміністрацыйна-гаспадарчыя і кіраўнічыя выдаткі на 24 проц., накладаньне на тавары паменьшылася на 0,4 проц., лік пайшчыкаў узрос на 227 чалавек і цяпер каапэрацыя налічвае 1115 пайшчыкаў. З фонду беднаты каапэрыравана 200 чал.

Аднячасова адзначыліся ў спрэчках і недахопы. Нездавальняючая сувязь праўленьня з пайшчыкамі, недастаткова была разгорнута культасьветная праца. У прынятай рэзалюцыі дадзен далейшы напрамак у працы, зазначана асабліва аб арганізацыі калектыўнай здачы хлеба.

З сходу можна было заўважыць, што пайшчыка запатрабаваньні пашырыліся. Аднячасна праведзен дэфірэнцыраваны пай. Выбрана новае праўленьне каапэрацыі з 5-ці сяброў і 2-х кандыдатаў. Упаўнаважаныя раз'ехаліся па хатах з надзеяй, што каапэрацыя яшчэ шпарчэй будзе узрастаць і ўзмацняцца. **М.**

„Працаўнікі“ Ганнаполь-Крупецкага спажывецкага т-ва

(Самахвалавіцкі р., Меншчына).

Ганнаполь-Крупецкае спажывецкае таварыства мае поўныя паліцы тавараў і вось здавалася-б і справа тут павінна-б быць пастаўлена добра. Аднак ня ўсё добра.

Вось старшыня праўленьня, хто ён такі?—Гэта былы абшарніцкі служака, які быў у пашане пана. Ваколічнае сялянства яго добра ведае, як падпанка, і па старой прывычцы заможнікі і кулачкі завуць яго пане Гінтаўт. Клясавай лініі ён зусім не праводзіць. Хлеб выдае «сьватом», „братом“, заможнікам на некалькі пудоў, а бедната атрымлівае фунцікі. Калі ў Гінтаўта пытаюць: чаму бедната мала атрымлівае хлеба, дык ён адказвае,—што для каапэрацыі ўсе пайшчыкі роўныя. Культурнай працы ён ніякай не вядзе і ня цікавіцца ёю. Дэфіцытныя тавары разьмяркоўваюцца як хочацца старшыні. У першую чаргу, бязумоўна, даюць сваім, а іх у Гінтаўта хапае. Пры такім кіраўніцтве каапэрацыяй шэраг растрат.

У прыказчыка Баркоўскага ніколі ня бывае недастачы грошай, а заўсёды „астачу“ рэвкамісія находзіць. Адкуль-жа яны бяруцца, калі ня з сялянскіх кішэняў? Калі заходзіць у краму заможнік, так Баркоўскі з ім заразжа па «братэрскі», а бядняк у падранай сьвітцы і растаптаных лапцёх, будзе стаяць паўдня і Баркоўскі яго ня ўбачыць. Любіць Баркоўскі часта выкінуць слаўцо: «жыдок», «грошай як у жыда». Бухгальтар Рунец у Гінтаўта правая рука.

Культурна-асьветнай працы праўленьне ніякай не вядзе. Дапамогі бяднейшым вучням амаль ніякай няма, паявыя ўзносы не сабраны. Трэба было-б пераглядзець склад гэтых працаўнікоў. **А. Р.**

ВАСІЛЬ КАВАЛЬ.

МЯЦЕЛІЦА.*)

Раз яны сядзелі ў хаце, каля печы, побач. Полымя агню зрабіла іх твары чырвонымі.

— Чаму ты, Хрысьця, ня ідзеш у камсамол?—запытаў раздумна Лявон.

— А што я там буду рабіць?

— А тое, што і ўсе. Многа чаго... Гаварыў я табе...

— Не падабаецца мне.

— Эх, уздыхнуў Лявон,—і ты не разумееш гэтага... У цябе-б вочы на жыцьцё расчыніліся. Ты-б яшчэ лепшай дзяўчынай стала—як-праўда?

— Ці я так дрэнная?—Засьмяялася, сваёй гарачай рукою пагладзіла халодную руку Лявонаву.

— Не, ня дрэнная...Добрая... Але, я кажу, была-б яшчэ лепшай...

— Эх ты, які хітры!—і скрозь у яе наіўная дзявочая хітрасьць.

І трэба-ж было так здарыцца, што галава яе пахілілася як незнарок на плячо, русы кудзер дакрануўся шчакі Лявонавай. І трэба-ж было гэта, што Лявон абхапіў яе за шыю і доўга цалаваў у самыя вусны—гарачыя, чырвоныя, салодкія,як вішні...

— Хрысьця!

Яна вырвалася.

— Ах, ты, Лявон, дух з цябе вон!

— Хрысьця!

— Ну, што?

— Нічога. Сядзь бліжэй. Каля печы, каля мяне...

— Хітры ты... Ну, я сяду.

І села. Хораша гаманіць, цёпла. (А які-ж мароз!) Пры канцы Хрысьця сказала:

— Заходзь, Лявонка, да нас...

— Зайду калі-небудзь..

І завіўся сум па ёй.

* * *

Цягнуцца вось такім пярэстым палатном калярова-туманныя дні, сатканыя з работы, дум і жаданьняў.

І добра гэта...

На сьнягу—вышэй калена—ідзе Лявон з адной хаты ў другую. Зьбірае падатак. Усюды скардзяцца—ці трэба, ці не. Лявон, сьцяўшы зубы, пераносіць гэта...

Холадна.

— Гэх, ты!

Мяцеліца завірушная... Пасінеў нос, пасінелі рукі. Колькі дум перавернецца—і аб цёплай вясьне, і аб русавалосай Хрысьце, і аб усім... Сумуе сэрца і б'ецца...

Вось і хата Сьвірыда Будая. Новая хата, вялікая. Там цёпла, мабыць, прытульна. Можна адагрэць рукі і сэрца...

Увайшоў у хату. Праз дзьверы напусьціў холаду. Ад печы шуганула цяплыньню і смачным пахам стравы. Сьвірыд Будай гужышчы ўе з пянькі, Сьвірыдзіха за грэбенем, а Хрысьця—за кроснамі. Прыгнула галаву к прасьцягу і—тах-тах набіліцамі.

— Добры дзень!

Лявон скідае заячую шапку, праводзіць рукою па валасох і паціраае азызлыя рукі.

— Добры дзень,—адказалі Сьвірыд з жонкаю.—Прысядзь, Лявон, вось тут на лаўцы...

— Дзякую,—кажа Лявон і грэе рукі каля печы, незнарок пагледаючы на Хрысьціны плечы і шыю.

— Ня дай бог, якія халады,—кажа спагадліва Сьвірыдзіха.—Мусіць, зьмёрз...

— У-у... Холадна!—і зубы ляскаюць у Лявона.

Сьвірыд Будай гаспадарскім тонам спытаў:

— Так зайшоў, ці можа па якой справе?

— Падатак зьбіраю. З вас яшчэ дзесяць рублёў належыць.

Будай пакінуў работу, пачасаў сьпіну, патыліцу, уздыхнуў.

— Та-а-к. Заплаціць трэба. А дзе-ж тыя грошы?—скасавурыўся адным вокам на Лявона.

— «У каго-ж тады будуць, калі не ў цябе, гад ты»—думае Лявон.

А Будай, падумаўшы, сказаў гаспадарскім тонам:

— Пашукаем, можа і знойдзем. А ты, Лявон, прысядзь. Ух, мароз які! Так, служба твая ня дружба.

Будай—сталы гаспадар—ходзіць па хаце. Лявон маўчыць. Закурыў... Ныюць рукі і ногі.

— Матка, адчыні скрынку ды грошы дастань,—загадаў Будай жонцы.

Узяў у рукі грошы, шапацеў новымі паперкамі. Цяжка іх аддаваць. Уздыхнуўшы, сказаў:

— Бяда... Не набярэшся грошай... Ах, грошы гэтыя! На тое, на другое... І падатак вялікі.

Лявон запісаў на паперку, акуратна загарнуў грошы, паклаў у споднюю кішэню. Будай палажыў у рот жменю барады і пільным гаспадарскім вокам глядзіць. Пашоў да судніка, адчыніў дзьверы і выняў бутэльку адгону.

— Холад, кажаш, дык выпіць трэба,—папростаму вырашыў Будай.

— Не,—адмовіўся Лявон і падумаў: «Чаму, сапраўды, ня выпіць, пагрэцца, бо ад самага раньня, чуць не да вечара хаджу».

Будай, угадваючы яго думкі, сказаў:

— Чаму-ж не, хлапчына... З марозу...

Жонка папрасіла:

— Гэта-ж ня грэх выпіць.

І Хрысьця з-за красён тоненькім голасам, дакорліва:

— От, Лявон, грэбаеш нашай ласкаю.

Лявон згадзіўся.

— Ну, добра. Толькі нямнога. А то яшчэ справы ёсьць...

— Справы—не мядзьведзь, у лес не ўцякуць. Хрысьця, нарэж сала на закуску! Я, Лявон, спачуваю табе. Цяжкая гэта работа. І павагі мала...

Хрысьця паставіла на стол белую талерку з тлустым накрышаным салам, палажыла руку на стол і насьмешліва-сьмела зірнула ў вочы Лявону. Лявон засьмяяўся, яна засьмяялася, а грудзі ўздыхнулі, падняліся пад сіняй кохтаю, і пашла да красён павольна, нехаця...

Потым кросны—тах, тах!

Будай наліў самагону ў чашку, адпіў сам, даліў поўную і запрасіў Лявона. Яшчэ не адыходзілі рукі. Ён раптам нагбом выпіў чашку з адчуваньнем гаркаты і цяплыні. Сам зьдзівіўся, як гэта ён выпіў столькі...

Пілі яшчэ і закусвалі...

Было цёпла, добра і не хацелася ўжо нікуды ісьці адсюль. А галава туманілася з кожным новым глытком. Хата Будая—новая, габляваныя сьцены—пакачвалася, рыжаватая барада стала агнявою, Хрысьціны вочы глыбокімі, вялікімі. Ай, як-жа хацелася глядзець у гэтыя вочы!

Будай дзелавой мовою гаварыў, Лявон гладзіў спацелыя валасы, ківаў галавою, згаджаўся.

— Ты хоць і малады, але я цябе паважаю.

І Лявон згаджаўся, што Будай яго паважае.

Падыйшоў да кросен, абапёрся рукою на навой.

— Што ты, Хрысьця, тчэш?

— Андаракі...

Памацаў рукою палатно: некалькі колераў, а ўсё перад вачмі расплываецца ў адзін.

— Слаўныя будуць андаракі... Прыгожыя... І сама ты прыгожая...

Прыгнулася Хрысьця і шапнула на вуха Лявону.

— Не кажы так... Бацька чуе...

І бёрдам—тах, тах!

Ізноў сеў на лаўку, апусьціў галаву на рукі, на стол.

А Будай:

— ... Як ты цяпер у нас начальства, дык я прасіў-бы напісаць мне пасьведчаньне... Каб лесу адпусьцілі.

— Ня ведаю...

— Як-жа ня ведаць? Зрабі ласку за ласку. Будуць-жа даваць лес некаму. Вось і мне...

— Не... магу... Пайду да хаты... Дзякую...

Будай аж рукамі разьвёў.

— Мне, можа, гэты лес у сто раз больш патрэбны, чым каму другому, а ты ня хочаш спагадаць.

Хрысьціны вочы таксама глядзяць дакорліва.

— Што пісаць?

— Мне, значыць, як бедняку, патрэбен лес на хату. А далей—я ўжо сам абмяркую...

Сам ня ведаў Лявон, як напісаў. Трымаў паперку і рукі дрыжэлі.

— Вот і дзякуй!—сказаў Будай і ўзяў паперку ў свае рукі.

— Пачакай — успомніў Лявон.— Я напісаў бядняк... Які-ж ты к чорту бядняк? А-а... ну... Бывайце, пайду!

А ў сенцах ужо:

— Сволач ты, Хрысьця! Эх, сволач!..

Галава круцілася. Вецер шыбануў холадам.

По калена ў сьнягу ішоў Лявон. Круціла мяцеліца, выла.

* * *

У нядзелю быў сход камсамольскай ячэйкі...

Пасьля сходу Лявон гаварыў з сэкратаром ячэйкі. У сэкратара даўно нябрыты твар, на каўняры кажуха вылезла воўна і адзін абсац адстаў на боце. Ён усё сьпяшаўся рабіць, праводзіў кампаніі і мімаходам спытаў у Лявона:

— Ну, як працуеш?

— Ды нічога...

— Ага... Ну, і добра... Выяўляйся, брат! Далей пасунем цябе...

І пашоў да дзьвярэй...

—Пачакай, у мяне справа ёсьць да цябе...

— Не, брат, у мяне няма часу... Другім разам...

Лявон думаў дагнаць яго, але ня прыдумаў, як расказаць.

Ішоў да хаты—дзьве вярсты ісьці да хаты—і думаў: «Ці варта аб гэтым гаварыць, можа яшчэ справа ўладзіцца. Эх, ты сволач, ты! З-за чаго ўсё вышла? Дрэнь!

А ўвечары, у школьным будынку, сустрэў яго Пахом. Шырокаю рукою сьціснуў далонь, скоса зірнуў у вочы.

— Слухай, Лявон! Як гэта магло здарыцца?

Што?

— Ня дуры галавы. Ведаеш. Якое пасьведчаньне ты выдаў Будаю? Што-ж ты гэта?... Га? Ах ты... сукін ты сын...

Паківаў галавою сумна, бяз злосьці.

— Бывае... Чорт яе... памыліўся...

— І чаго ты так пацягліўся на самагон? А ён з гэтай паперкаю дабіўся, што выдалі лесу на хату. Усім беднякам ня хопіць, а яму выдалі...

Ня лоўкая, брат, справа...

— Ну, скажы, што мне зрабіць?—вочы Лявонавы пыталіся.

— Што зрабіць?

— Ну, скажы. Закапаўся я, цяжка мне. І ў хаце лаюць, і тут...

— Ну, я цябе ня лаю. Гэта памылка яшчэ невялікая. Трэба куды сьлед падаць заяву і вывесьці ўсю кулацкую махінацыю. Та-ак. А потым ад сялян табе будзе нагоняй...

Сядзеў чалавек сагнуўшыся, з капою чорных валос, з шырокімі плячыма—і ўсё гаварыў.

Ён пакінуў ужо вінаваціць Лявона, захапіўся і расказваў, колькі чалавек можа зрабіць памылак. Расказваў, як ён ваяваў у сямнаццатым і рабіў рэвалюцыю.

І на душы ў Лявона станавілася лягчэй...

* * *

Лявон ішоў да хаты...

Ныла сэрца.

Усё, аб чым ён марыў, было разбурана, ён запляміў сябе. Усе ведаюць, што ён піў самагон з Будаём. Сяляне скажуць:

—У-у, хоць і камсамолец, а кожны цягнецца да багацейшага.

Але, як-жа!

Не, так ня будзе. Ён сам на сходзе скажа! Будзе многа сялян, будуць скардзіцца на яго. Але ён выйдзе і скажа!

— Браткі! Грамадзяне! Зрабіў я памылку. Што хочаце рабіце. Я-ж ваш, зразумейце...

. . . .

Якая ж мяцеліца!

І якая зіма—жорсткая, завірушная, з глыбокімі сьнягамі.

Канец.

*) Гл. «С. Б.» № 84 (2573).

Лінейная калібровочная машина LRT-BE4-V2

3-ці АКРУГОВЫ ЗЬЕЗД САВЕТАЎ

Менскае акругі адчыняецца 17 красавіка а 18 гадзіне ў клюбе КАРЛА МАРКСА.

ПАРАДАК ДНЮ ЗЬЕЗДУ:

1) Даклад ураду БССР (дакл. тав. ЧАРВЯКОЎ).
2) Справаздача Акруговага Выканаўчага Камітэту (дакл. тав. ЯЦКЕВІЧ).
3) Даклад аб выкан. бюджэту 1927-28 году і зацьверджаньне бюджэту на 1928-29 г. (дакл. тав. ВОСТРЫКАЎ).
4) Перспэктывы разьвіцьця прамысловасьці акругі на бліжэйшае пяцігодзьдзе (пяцігодка): на дзяржаўнай—тав. КАРП, на мясцовай—тав. РАБІНОВІЧ.
5) Мерапрыемствы па разьвіцьцю сельскае гаспадаркі [illegible] (дакл. тав. КАРАНЕЎСКІ).
6) Выбары Акруговага Выканаўчага Камітэту.
7) Выбары дэлегатаў на IX Усебеларускі Зьезд Саветаў.
8) Выбары дэлегатаў на V Усесаюзны Зьезд Саветаў.

ВЫДАЧА МАНДАТАЎ: 16 красавіка ў акрвыканкоме ад 10 да 15 г. і з 18 да 21 гадзіны. 17 красавіка—ад 10 да 15 г. і ў клюбе К. Маркса ад 16 да 18 г.

АРГАНІЗАЦЫЙНАЯ КАМІСІЯ.

Аб узмацненьні вэтэрынарнае справы.

Жывёлагадоўчыя прамысловыя напрамкі сельскай гаспадаркі нашай краіны абавязваюць нас больш рашуча завастрыць увагу на пытаньнях, якія датычацца разьвіцьця жывёлагадоўлі.

Уплыў вэтэрынарных фактараў на становішча сельскай гаспадаркі, на прамысловасьць, якая грунтуе сваю вытворчасьць на сыравіне ад жывёлагадоўлі, на рынак прадуктаў жывёлагадоўлі [illegible] вэтэрынарна-санітарнымі мерапрыемствамі [illegible]. У 1927-28 г. вэтэрынарна-лекавай дапамогай было ахоплена—36,8 проц. [illegible] коней і 9 проц. [illegible] буйнай рагатай жывёлы. [illegible] 12.000.000 руб. [illegible] 2.000.000 руб.

Калі прыняць пад увагу, што сьмяротнасьць жывёлы ў бядняцкіх гаспадарках большая, чым у заможных гаспадарках, і ўлічваючы, што ў нашай краіне ёсьць каля 60 проц. гаспадарак з адным канём і 45 проц. гаспадарак з адной каровай, дык прыдзем да вываду, што цяжар страт ад сьмяротнасьці жывёлы кладзецца галоўным чынам на бядняцкія гаспадаркі. Гэтыя страты складаюць каля 5 проц. каштоўнасьці валавой прадукцыі жывёлаводзтва і 26 проц. таварнай часткі яго.

Асаблівае эканамічнае значэньне ва ўмовах Беларусі, якая мае падставу дзеля разьвіцьця экспарту прадуктаў сьвінаводзтва за межы, набываюць вэт.-санітарныя мерапрыемствы па барацьбе з эпізоотыямі.

Дзеля таго, каб пасьпяхова канкураваць на замежным рынку, мы павінны, апрача выяўленьня ўсіх экспартных магчымасьцяў, зьнішчыць і тыя недахопы, якія перашкаджаюць разьвіцьцю экспарту ў сувязі з існаваньнем эпізоотый. У мінулым годзе колькасьць небясьпечных па эпізоотыях пунктаў складала каля 10 проц. усіх насельных пунктаў рэспублікі. Небясьпечныя пункты былі ізаляваны, згодна вэт.-санітарным вымаганьням, ад рынку прадуктаў жывёлаводзтва, і тыя таварныя лішкі, якія былі ў гэтых пунктах, не маглі быць скарыстаны.

У шэрагу эпізоотый, якія маюць найбольшы ўплыў на посьпех экспарту і зьвесткі аб якіх мы павінны даваць да ведама ў замежныя краіны, апрача ящчуру, неабходна адзначыць і эпізоотыю чумы сьвіней. Гэта эпізоотыя, з прычыны значнай распаўсюджанасьці яе ў нашай краіне, высокага проценту сьмяротнасьці і недастаткова высьветленымі навукай мэтадамі барацьбы з ёю, зьяўляецца пагрозай для нашага ўзрастаючага бэконнага сьвінаводзтва. Значным тормазам пры барацьбе з памянёнай эпізоотыяй зьяўляецца недахват супроцьчумнай сьвіной сывараткі, выраб якой Беларускі Вэт.-Бак. Інстытутам дасягае усяго толькі 10 проц. патрэбнай колькасьці.

Значную ролю павінны адыграваць вэтэрынарныя фактары ў мясной прамысловасьці. [illegible] Барысаўскі скураны завод было прывезена 350 аўчын, з якіх пры вэт.-санітарным дасьледваньні, зробленым у Барысаве, каля 50 аўчын аказалася заражанымі сібірскай язвай. Пры апрацоўцы гэтых скур заразілася сібірскай язвай 5 рабочых, якіх ледзь выратавалі ад сьмерці. Толькі правільны і навукова арганізаваны вэтсанітарны агляд зьнішчыць падобныя зьявішчы. Апрача скур таксама патрабуюць вэтсанітарнага агляду і іншыя віды жывёльнага сырцу—шчаціна, конскі волас і інш.

Ня спыняючыся на цэлым шэрагу іншых вэтсанітарных мерапрыемстваў, маючых эканамічнае і санітарнае значэньне, неабходна падкрэсьліць, што ўзмацненьне вэтэрынарнае справы ў нашай жывёлагадоўчай рэспубліцы павінна зьявіцца адной з першачарговых задач, вырашэньня якой настойліва вымагаюць інтарэсы разьвіцьця сельскай гаспадаркі ў частцы жывёлаводтва, прамысловасьці па апрацоўцы жывёльнага сырцу і рынку прадуктаў жывёлаводзтва—гэтых асноўных галін народнае гаспадаркі.

Вялікай перашкодай па ажыцьцяўленьню вэтсанітарных мерапрыемстваў зьяўляецца недахват кваліфікаваных вэтэрынарных сіл. Колькасьць аб'ектаў вэтсанітарнага абслугоўваньня ў нашай рэспубліцы патрабуе прыблізна ў 6-7 разоў больш вэтэрынарных спэцыялістых, чым іх ёсьць зараз.

Апрача таго, дзеля пасьпяховай працы па арганізацыі вэтэрынарнае справы вялікае значэньне набывае і правільна функцыянíруючы кіруючы апарат. Мы павінны сканструіраваць вэтэрынарны апарат як у цэнтры, так і на мясцох такім чынам, каб ён меў магчымасьць ахапіць усе галіны вэтэрынарнай дзейнасьці. Апрацаваная саюзам мэдсанпрацы структура апарату павінна быць праведзена ў жыцьцё, як адпавядаючая ролі і значэньню вэтэрынарнае справы ў нашай краіне. Згодна гэтай структуры, у НКЗеме неабходна стварыць вэтэрынарны інспэктарыят з правамі самастойнай групы.

С. Серпаў.

ХРОНІКА.

Раён映 зьезды саветаў прайшлі з надзвычайнай актыўнасьцю.

Па вестках Цэнтральнай Выбарчай Камісіі, раённыя зьезды саветаў сёлета прайшлі з надзвычайнай актыўнасьцю і ўздымам. У часе зьездаў саветаў сяляне здавалі калектыўна шмат хлеба і жалезнага лому. Так, у Койданаўскім раёне было здадзена каля 1000 п. збожжа, у Грэскім—каля 300 пуд., у Круглянскім раёне здалі 4 вазы жалезнага лому і інш. Згодна папярэдніх вестак, склад жанчын у РВК з 9,6 проц. пры мінулых перавыбарах павялічыўся зараз да 17,6 проц.

Зьезды часта цягнуліся па 3-4 дні. Іх наведвалі рабочыя бліжэйшых саўгасаў і сялянства. На 31 раённым зьезьдзе саветаў ставіліся справаздачы ўраду, па якіх выступалі па 25-30 чалавек, і задавалася па 100-150 пытаньняў. Выступаўшыя прамоўцы не абмяжоўваліся толькі мясцовымі пытаньнямі.

На ўсіх зьездах вялікая ўвага адводзілася пытаньню ўзьняцьця ўраджайнасьці. Часта прамоўцы скардзіліся, што мерапрыемствы па ўзьняцьці ўраджайнасьці не прасяклі яшчэ ў гушчы сялянства.

Выпускныя і пераводныя іспыты адменены.

Народны Камісарыят Асьветы БССР даў указаньні аб тым, каб ва ўсіх школах сацвыху, школах сялянскай моладзі і на агульна-адукацыйных курсах пераход вучняў з групы ў групу і выпуск іх са школы праводзіўся на падставе даных аб гадавой працы і посьпехах вучня.

Пры гэтым школьныя рады павінны кіравацца ўсваеньнем вучнямі мінімуму ведаў і навыкаў, паказаных у праграмах Наркамасьветы, здавальняючым агульным разьвіцьцём і станам здароўя вучня, а таксама грамадзкай актыўнасьцю вучня.

Вучні, якія не пасьпяваюць па двух прадметах—пісьму, чытаньню і лічэньню па I канцэнтру, альбо па двух галінах вучэбнага пляну II канцэнтру, будуць застаўляцца на другі год у тэй-жа клясе. Не пасьпяваючыя па аднаму віду навыкаў, або па адной з галін вучэбнага пляну будуць пераводзіцца з групы ў групу.

Са школы будуць выпускацца тыя вучні, якія пасьпяваюць па ўсіх галінах вучэбнага пляну.

У канцы навучальнага году павінна праводзіцца падагуленьне гадавой працы ва ўсіх школах і па ўсіх групах у форме працягу звычайнай школьнай працы. Падагуленьне будзе праводзіцца ў тэрмін ад 1 да 3 тыдняў. Падагуленьне гадавой працы павінна разумецца, як прывядзеньне ў сыстэму прапрацаванага матар'ялу, яго папаўненьне і замацаваньне недастаткова прапрацаваных месцаў.

Для зьмяншэньня проценту другагодніkaў НКА запрапанаваў рэштку часу да канца навучальнага году максымальна скарыстаць для ўзмоцненай дапамогі непасьпяваючым вучням, каб веды іх як пры пераводах, так і выпусках адпавядалі запатрабаваньням праграм.

Прымаючы пад увагу недастатковую сувязь шырокіх колаў савецкай грамадзкасьці з жыцьцём і працай школ, Наркамасьветы запрапанаваў усім школам прыняць меры да азнаямленьня працоўных з жыцьцём і працай школ. Дзеля чаго неабходна наладзіць наведваньне школы ў часе заняткаў прадстаўнікамі савецкіх і грамадзкіх арганізацый, рабочымі з прадпрыемстваў і бацькамі вучняў. Неабходна таксама школам наладжваць даклады аб сваёй працы на фабрыках і заводах.

Важным момантам у азнаямленьні шырокай грамадзкасьці з працай школы павінен быць урачысты акт пры заканчэньні вучэбнага году.

Навукова-мэтадолёгічны камітэт Наркамасьветы БССР пастанавіў адмяніць пераводныя і выпускныя іспыты ў вячэрніх школах павышанага тыпу рабочай і сялянскай моладзі, прафтэхнічных школах і ва ўсіх тэхнікумах.

Пераводы і выпускі ў гэтых навучальных установах таксама будуць праводзіцца на падставе гадавой працы таго ці іншага вучня або студэнта. Пераводзіцца на вышэйшыя групы або курсы будуць тыя асобы, якія пасьпяваюць па ўсіх прадметах праграмы. Умоўныя пераводы дапускацца ня будуць.

На першым курсе тэхнікумаў студэнты на другі год застаўляцца ня будуць, пры непасьпяваемасьці яны будуць звальняцца з тэхнікуму.

У Прэзыдыуме Менскага Гарсавету.

Будынак для ЦІП будзе пабудаваны на Чырвонаармейскай вул.

Прэзыдыум Гарсавету дазволіў адвесьці пляц на Чырвонаармейскай вуліцы побач з Інстытутам Сацыяльнай Гігіены для будаўніцтва Цэнтральнага Інстытуту Працы.

Пабудова 2 дамоў для начскладу.

Прэзыдыум Гарсавету дазволіў восеньню пабудаваць у Менску 2 дамы па 12 кватэр у кожным для начскладу Чырвонай арміі. Камгасу даручана адвесьці пляц пад гэта будаўніцтва.

Ачыстка вуліц і плошчаў.

Прэзыдыум Гарсавету запрапанаваў у тыдзёвы тэрмін ачысьціць вуліцы, плошчы і камунальныя двары ад усялякага бруду і сьмецьця. Такая ачыстка павінна будзе праводзіцца далей кожны тыдзень.

Пераймянаваньне вуліц.

Пастаноўлена перайменаваць наступныя вуліцы, якія да гэтага часу мелі адну агульную назву «Камароўка».

Камароўская вуліца, якая пачынаецца ад Шырокай, перакрыжаваная Стара-Віленскай і Камунальнай, перайменавана ў Кавалерыйскую. Вуліца, пачынаючы ад Барысаўскага тракту, перакрыжываная Кладбішчанскай, Маляўчынскай і Сьляпянскай—атрымала назву вуліцы Дрэваапрацовачнікаў.

Гарсавет зацьвердзіў праэкт пракладкі новай Бабруйскай вуліцы. Камгасу даручана зрабіць разьбіўку новай вуліцы, каб на ёй можна было распачаць пракладку трамвайных рэек.

Старая Бабруйская вуліца ня будзе скасавана.

Старшыня СНК БССР т. Галадзед выехаў у Маскву.

Учора старшыня Савету Народных Камісараў БССР тав. Галадзед выехаў па службовых справах у г. Маскву.

НАПЯРЭДАДНІ БУДАЎНІЧАГА СЭЗОНУ.

Беларускі камунальны банк прыступіў да ажыцьцяўленьня крэдытнага пляну. Да 1 красавіка ўсім будуючым арганізацыям выдана 30 проц. належачых ім крэдытаў на загатоўку будаўнічых матар'ялаў. У красавіку будуць выданы чарговыя крэдыты.

Сёлета Беларускі Камунальны Банк упяршыню дае крэдыты гарадом неакруговага значэньня, галоўным чынам, па лініі бытавога будаўніцтва: на лазьні, сталоўкі і г. д. Будзе выдадзена 75000 р.

Разгортвае крэдытаваньне банк і па лініі індывідуальнага будаўніцтва. Так, па Менску за 2-гі квартал бягучага году выдана 161000 руб. крэдыту індывідуалам на аднаўленьне жылой плошчы і рамонт дамоў. Усяго-ж сёлета індывідуальным забудоўшчыкам будзе адпушчана 511000 р.

Акадэмічны паход.

Бюро ячэйкі пры БДУ абвяшчае з 15-га красавіка да 15-га мая месячнік акадэмічнага паходу, накшталт таго, як гэта праводзіцца зараз на прадпрыемствах.

У працягу гэтага месячніка будуць выяўлены ўсе дэфэкты ў вучобе студэнцтва, працы габінэтаў, лябараторый, прафэсуры.

Акадэмічны паход, абвешчаны БДУ, зьяўляецца пакуль што першым у СССР.

Ад'езд перасяленцаў у Біра-Біджан.

У аўторак, 16-га красавіка, з Менску выяжджае ў Біра-Біджан 7 асоб, якія маюць паступіць там на спэцыяльныя курсы сталяроў і цесьляроў.

З іншых акруг БССР будзе выдзелена на гэтыя курсы яшчэ 8 асоб.

Конкурс на лепшую сталоўку працягнуты.

Конкурс на лепшую сталоўку ЦРК у большасьці гарадоў праходзіць нездавальняюча. У сувязі з гэтым, пастаноўлена конкурс працягнуць да 25 мая і паставіць пытаньне перад друкам аб узмацненьні ўдзелу апошняга ў конкурсе. Цэрабкопам БССР запрапанавана прыняць меры да больш энэргічнага правядзеньня конкурсу.

Культурныя навіны.

Вывучэньне яўрэйскага тэатру.

БДМ сабраў цікавыя рукапісы ды інш. матар'ял па вывучэньню гісторыі яўрэйскага тэатру. Яўрэйскі тэатральны аддзел сабраў матар'ялы, пачынаючы з самых старых часоў і канчаючы яўрэйскім рэвалюцыйным тэатральным мастацтвам.

Памяшканьне пад яўрэйскі аддзел БДМ.

З прычыны шырокага разгортваньня працы яўрэйскага аддзелу перад БДМ паўстае пытаньне аб перанясеньні гэтага аддзелу ў спэцыяльнае памяшканьне.

Ёсьць думка, каб для гэтай мэты адвесьці спэцыяльны 2-хпавярховы дом на двары БДМ.

ЯК НЕ ПАВІННЫ ПЕРАГЛЯДАЦЦА СЬПІСЫ ПАЗБАЎЛЕНЫХ ВЫБАРЧЫХ ПРАВОЎ.

Цэнтральная выбарчая камісія мае шэраг фактаў, калі на мясцох фармальна адносяцца да справы перагляду сьпісаў, пазбаўленых выбарчых правоў. Тут сустракаецца ня толькі бюракратызм, але поўнае ігнараваньне дырэктывы ЦВК БССР і Цэнтральнай Выбарчай Камісіі.

Так, напрыклад, на пасяджэньні Грэскай раённай выбарчай камісіі ад 22-га сакавіка вынесена такая пастанова:

«Прапанаваць усім сельскім выбарчым камісіям, згодна пастановы ЦВК БССР ад 10-га сакавіка 1929 г., перагледзець усе сьпісы асоб, пазбаўленых выбарчых правоў, строга кіруючыся інструкцыяй ЦВК. У выпадку, калі знойдуцца асобы, якія, згодна інструкцыі, не падлягаюць пазбаўленьню выбарчых правоў, узьняць хадайніцтва перад раённай выбарчай камісіяй аб аднаўленьні ў правох».

Выходзіць так, што тыя-ж камісіі якія вынесьлі пастанову аб пазбаўленьні выбарчых правоў таго ці іншага грамадзяніна, зараз самі скасуюць сваю папярэднюю пастанову і зробяцца больш лагоднымі.

Трэба на месца выехаць прадстаўніку раённай выбарчай камісіі, ці, наадварот, перагледзець такія справы ў раёне з удзелам прадстаўніка нізавой выбарчай камісіі, кіруючыся кожны раз пэўнымі падставамі і матар'яламі.

А Веткаўскі РВК пашоў яшчэ далей: ён паведамляе, што «во вверенном ему» раёне ўсё гладка і добра,—„сьпісы пазбаўленых выбарчых правоў другі раз не разглядаліся таму, што ня было масавага характару аб няправільнасьці".

Адгэтуль вывад, што ўсе пазбаўленыя задаволены «мудрым» рашэньнем Веткаўскай выбарчай камісіяй.

СУД.

Справу віцебскіх фінработнікаў Вярхоўны Суд прыняў да свайго справавядзеньня.

Дзесяць дзён Віцебскі акруговы суд разглядаў справу віцебскіх фінработнікаў Рачыпа, Мініна, Шостака і Лабецкага, якія абвінавачваліся ў цяжкім злачынстве, вельмі шкодным у часе сацыялістычнага будаўніцтва нашай краіны—хабарніцтве. Разам з імі на лаўцы падсудных сядзела 14 гандляроў і асоб без сталых заняткаў, абвінавачаных у дачы хабару ці ў пасрэдніцтве пры дачы хабару.

Гэта быў вялікі складаны працэс, на якім суд павінен быў дакладна высьветліць мэтады і спосабы, якімі прыватны капітал і гандляр шкодзяць пралетарскай дзяржаве. У працэсе ўдзельнічалі пракурор і шэсьць абаронцаў. Віцебская грамадзкасьць з напружанаю ўвагаю сачыла за працэсам і чакала адпаведнага пакараньня для злачынцаў.

Суду-ж гэтая справа паказалася нагэтулькі простаю, што на скончэньні судовага сьледзтва ён нават не дапусьціў спрэчак бакоў.

Са ўсёй гэтай кампаніі суд знайшоў вінаватымі толькі двох: фінработніка Лабецкага ў атрыманьні хабара і гандляра Эзроха ў дачы хабара. Першага суд прыгаварыў да пазбаўленьня волі на адзін год і па амністыі ад адбыцьця гэтай меры сацыяльнай абароны вызваліў, а другога—да пазбаўленьня волі са строгай ізаляцыяй на пяць гадоў і пазбаўленьня правоў на тры гады і забараніў яму жыць у межах БССР на працягу трох гадоў пасьля адбыцьця пакараньня. Астатнія па абвінавачаньні ў хабарніцтве былі судом апраўданы. Суд знайшоў, што ў даным выпадку мела месца помста гандляроў і саматужнікаў фінработнікам за абкладаньне іх падаткамі, чаму яны зрабілі ўладзе няпраўдзівы данос, што фінработнікі бяруць хабары, а таму пастанавіў прыцягнуць за гэта да адказнасьці чатырнаццаць асоб.

Пераглядаючы гэтую справу, Крым. Кас. Калегія Вярхоўнага Суду знайшла: а) што пры вызначэньні меры сацыяльнай абароны да асуджаных Лабецкага і Эзроха Акруговы Суд відавочна прыўменшыў сацыяльную небясьпечнасьць асоб, якія атрымліваюць хабар, у параўнаньні з асобамі, што даюць гэты хабар; такая судовая палітыка ставіць хабарнікаў—службовых асоб—у нейкае прывілейнае становішча, што супярэчыць нашаму крымінальнаму праву;

б) што судовае сьледзтва па справе праведзена аднабакова, а ацэнку доказаў суд зрабіў выключна выходзячы з праўдзівасьці паказаньняў абвінавачанай групы фінработнікаў;

в) што вывад суду, што гандляры сьвядома няпраўдзіва паднялі гэтую справу зьяўляецца толькі дапушчэньнем суду;

г) што справа бязумоўна мае вялікае грамадзкае значэньне і па сутнасьці зьяўляецца складанай, а таму прыгавар па справе цалкам адмяніла і пастанавіла перадаць справу для новага разгляду судовай Калегіі Вярхоўнага Суду, узбудзіўшы аб гэтым пытаньне перад чарговым пленумам Вярхоўнага Суду.

Фінработнікі Рачып, Мінін, Шостак і Лабецкі ўзяты пад варту.

Б.

ПАПРАЎКА.

У № 84 (2573) нашай газэты—за 14 красавіка г. г.—на 2-й стар. у арт. „У Полацкім ЦРК—былыя гандляры, спэкулянты, і растрачыкі» па недагляду карэктуры дапушчана памылка. Надрукавана: «Перад савецкаю грамадзкасьцю пастаўлена задача выкарыстаць варожыя элемэнты, а павінна быць—...«выкрыць варожыя элемэнты».

СПРАВАЧНЫ АДДЗЕЛ.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК НА 16-4-29 г.

	Куп.	Прад.
1-я 6 проц. залатая выйгрышная пазыка	4—86,5	—
2-я 6 проц. залатая выйгрышная пазыка	5—00	—
Бяспроц. пазыка 26 г.	123—25	125—25
10-проц. Дзярж. выйгрышная пазыка 27 г.	25—64	25—74
6-я проц. дзяр. пазыка індустр.	25—24,5	25—34,5
3-я сялянская 1927 г.	5—01,5	—
12 проц. рэнтн. 1927 г.	104—50	—
2-я 6 проц. пазыка проц. вып.	26—49,5	26—59,5
Пазыка індустрыял. бяспроц. вып.	26—11	26—21

Што слухаць па радыё.

АЎТОРАК 16-ГА КРАСАВІКА.

17—30— Гутарка з сялянамі з цыклю «за ураджай".
1. «Кантрактацыя бэконных сьвіней».
2. „Гутарка вэтэрынара".

18—25— Музычны адпачынак.
18—55— Палітычны даклад.
19—25— Беларуская радыёгазэта.
20—10 Радыёматар з адказамі на тэхнічныя запытаньні і з старонкай нашай радыёаматары.
20—55 – Эспэранто-радыёгазэта.
21—20— Канцэрт.
23—00— Агляд заўтрашняй прэсы.
23—20— Урок азбукі „Морзэ".

Паштовая скрынка.

І. Е. Мазыршчына. Ваш допіс «Судзіцца самі» перадалі ў рэдакцыю газэты «Чырвоная Зьмена».

Ліхачу. С.-Гарадок. Допіс «За клясава-пралетарскае выхаваньне» пераслалі ў Менскую акруговую інспэктуру народнае асьветы.

Асьветніку. Допіс «Адміністрацыя Полацкага пэдтэхнікуму ў ролі выхавацаў будучых пэдагогаў» пераслалі ў рэдакцыю газэты «Зьвязда».

Апавяшчэньні.

— Усе звычайныя лісты і паштовыя карткі ў адрас Цэнтральнага Бюро Скаргаў ЦКК-НКРСІ БССР і адпаведных бюро акруговых мясцовых органаў перасылаюцца дармова.

Сёньня, 16-га красавіка а 7-й гадзіне ўвечары ў клюбе друкароў (Ленінская вул.) адбудзецца адчынены сход ячэек КП(б)Б 1-й друкарні, Белдзяржвыдавецтва рэдакцый газэт „Савецкая Беларусь", „Актябр", «Беларуская Вёска», Выдавецтва і рэдакцыі «Чырвонай Зьмены», канторы „Известий" і «Правда» і Беларускага аддзяленьня ГІЗ РСФСР.

На парадку дню:

1) Даклад аб чыстцы партыі (дакладчык сэкратар парткалегіі і ЦКК КП(б)Б т. Лявоў).

Яўка членаў і кандыдатаў партыі, а таксама камсамольцаў абавязковая.

На сход запрашаюцца рабочыя і служачыя вышэйназваных устаноў.

БЮРО ЯЧЭЕК 1-Й ДРУКАРНІ І БДВ.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

— Сёньня 16 сакавіка, а 7 гадз. увеч. адбудзецца зачынены сход ячэйкі КП(б)Б працасьветы.

Парадак дню: даклад аб чыстцы партыі.

ПЭДГАБІНЭТ.

Рэдакцыя часопісі «Асьвета» на сераду 17 красавіка склікае нараду пра пытаньні часопісу.

Запрашаюцца настаўнікі і ўсе асьветнікі гор. Менску. Пачатак а 7 гадз. увечары.

РЭДАКЦЫЯ.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА

З ЛІСТОЎ РАБСЕЛЬКОРАЎ.

«ПАЧЭСНЫ» ПЭНСІЯНЭР.

Грамадзянін г. Барысава Анішчанка Б.—былы паліцэйскі—у царскія часы катаваў сялян, а цяпер ён—пэнсіянэр, як інвалід працы. Пэнсіянэрам Анішчанка зрабіўся дзякуючы стараньням свайго зяця І. І. Смянцэра, які дапамог яму, будучы загадчыкам Барысаўскага Акрапа. Цяпер Смянцэр—студэнт БДУ.

Ці нельга было-б ачысьціць аднаго з пэнсіянэраў, а другога з партыі?

С. Х.

«КААПЭРУЮЦЬ» НЭПМАНАЎ.

Загадчык крамы Іванаўскага спажывецкага таварыства, Горацкага раёну, адпускае тавары нэпманам. У сакавіку ён прадаў два мяхі цукру і іншыя тавары прыватніцы Шапіра Х., а апошняя прадае гэты цукар па высокай цане.

Неабходна, каму належыць, зьвярнуць увагу, зьняць з працы загадчыка крамы і прыцягнуць яго да крымінальнай адказнасьці. «Лёгкая кавалерыя».

АРГАНІЗАВАЛІ ТАВАРЫСТВА.

Пры дапамозе Дабрынецкай ячэйкі КП(б)Б, Койданаўскага раёну ва пасёлку Курганок арганізавана пасёлковае таварыства, якое будзе калектыўна апрацоўваць зямлю, набываць сельска-гаспадарчыя машыны, угнаеньне і іншае. У таварыства запісалася 18 пасёлкаўцаў. Таварыства ўжо аформлена.

К. Макарэвіч.

ТРЭБА СКОНЧЫЦЬ ПАБУДОВУ.

Увосень 1928 г. ў в. Прудок, Калінкавіцкі р., праведзена самаабкладаньне; агульны сход сялян пастанавіў пабудаваць на гэтыя сродкі пажарную абору для дружыны якая не мае прытулку з сваёю маёмасьцю. Адразу начальнік пажарнай дружыны і старшыня сельсавету шпарка ўзяліся за гэтую справу. Здабылі матар'ял, перавезьлі яго наймалі маистроў і за тыдзень пабудавалі сьцены аборы. Сяляне думалі, што хутка справа будзе скончана, але памыліліся, бо як паставілі сьцены, дык яны і цяпер стаяць. Сельсавету неабходна паклапаціцца і скончыць пабудову пажарнага будынку.

Ю. Г.

АДЗІН РАЗ У ГОД.

Над Запольскім сельсаветам шэфствуе кардонная фабрыка імя Сталіна. Сельсавет знаходзіцца ад фабрыкі за 7 вёрст; адлегласьць недалёкая, але за год чамусьці шэф быў толькі адзін раз. Шэф наабяцаў сельсавету многа, але ніводнага абяцаньня ня выканаў. У сельсавеце адчуваецца кулацкі наступ, патрэбны сілы, каб адбіць гэты наступ, але шэф не дапамагае вёсцы ў барацьбе з кулацтвам. Зараз ідзе падрыхтоўка да сяўбы; шэфа-ж гэта важная кампанія таксама не датычыцца.

Я. Крушына.

АМОЖНІК КІРУЕ КСУ.

Старшынёй Слабодзкага КСУ, Лагойскага раёну, зьяўляецца грамадзянін Рулькоўіч. Рулькоўіч мае моцную гаспадарку, якая складаецца з 30-ці гэктараў зямлі, 7 кароў, 3 коняй і інш. Гаспадарка Рулькоўіча адбіваецца і на яго працы, бо, як моцны, ён ня можа абараняць справы беднаты і вельмі часта ён іх зьмешвае з серадняками, нават заможнікамі.

Дэмабілізаваны.

УЗМАЦНІЦЬ ПРАЦУ.

Зернеачышчальная кампанія па нашаму Рэчкаўскаму сельсавету, Веткаўскага раёну прайшла нездаваляюча. Заданьне, дадзенае райвыканкомам, ня выканана. Па заданьню было намечана ачысьціць 2800 п., а ачышчана 715 пудоў. Праўда, яшчэ ня чысьціў пасёлак «Пралетарскі», дзе зьбярэцца яшчэ 300 пудоў.

Трэба ўзмацніць працу і выканаць заданьне. Свой.

ТОЛЬКІ СЛОВАМІ.

Падрыхтоўка да вясеньняй кампаніі ў Замошскім сельсавеце, Халопеніцкага раёну праходзіць надта слаба. У пачатку кампаніі і да гэтага часу можна сказаць, што ў сельсавеце ня было і няма збожжаачышчальных машын, а толькі ў канцы лютага прывезьлі ветрагон, якім можна толькі адагнаць пыл. Уся праца складалася з абгаварэньня на пленуме сельсавету пытаньня і на гэтым скончылі.

Сарока У.

ТЭАТР-КІНО

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР.
АЎТОРАК, 16-га КРАСАВІКА
Для ЛКСМ **МОСТ.**
Пачатак а 8-й гадзіне ўвечары.

КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ».	Мастацкі фільм „Я Е Ш Л Я Х" Пачатак а 7 гадзіне
КІНО ПРАЛЕТАРЫ	Гарольд Лёйд у камэдыі „МАРАК" Звыш праграмы кіно-хроніка № 11-190

КІНО-ТЭАТР „КУЛЬТУРА"
СЁНЬНЯ, 16-га КРАСАСАВІКА ПРЭМ'ЕРА.
БЫТАВАЯ КІНО-ПАЭМА Ў 6-ЦІ ЧАСТКАХ
„ПЕСЬНЯ ВЯСНЫ".
Па аповесьці народнага паэты БССР **ЯКУБА КОЛАСА**
„НА ПРАСТОРАХ ЖЫЦЬЦЯ"
Артыстычны склад: С. ЯКАЎЛЕВА, Т. БУЛАХ, РОКАТАЎ, ПЛАТОНАЎ і артыст 1 Беларуск. Дзяржаўнага Тэатру САМОЙЛАЎ.
Натурныя здымкі адбыліся на Беларусі (Барысаўшчына) павільённыя цалкам на ўласнай кіно-фабрыцы Белдзяржкіно.
У часе п'есы грае беларуская нацыянальная музыка спэцыяльна кампіляваная для гэтай фільмы дырыжорам Л. ШТЭЙНАМ
ПАЧАТАК 1-га СЭАНСУ АД 7 гадз. 2—8 г. 45. хв., 3—10 г. 30 хв.
КАСА АД 5 гадз. УВЕЧАРЫ.
АНОНС: Хутка ДЖЫМІ ХІГІНС па славутаму раману Сінклера.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА».	З аўторка, 16 красавіка. навінка сэзону 1929 году вытворчасьці БДКІНО „ПЕСЬНЯ ВЯСНЫ" па аповесьці народнага паэты БССР ЯКУБА КОЛАСА.
1-ы ДЗІЦЯЧЫ КІНО-ТЭАТР «ЮНЫ ПІАНЭР».	„Стэнлей у нетрах Афрыкі". 1-я сэрыя ў 8 частках.

Камісія па пабудове Дому Ўраду Беларускае Сацыялістычнае Савецкае Рэспублікі
АБВЯШЧАЕ
УСЕСАЮЗНЫ КОНКУРС
на складаньне эскізнага праэкту на пабудову
Дому Ўраду БССР у гор. Менску.
АБ'ЁМ БУДЫНКУ КАЛЯ 130 000 КУБ. МЭТРАЎ.
1-я прэмія—5.000 руб., 2-я прэмія—4.000 руб., 3-я прэмія—3.000 руб., 4-я прэмія—2.000 руб. і 5-я прэмія—1.000 руб.
Тэрмін падачы праэктаў—15 гадз. 5 ліпеня 1929 г.
ПРАГРАМЫ КОНКУРСУ МОЖНА АТРЫМАЦЬ З 20 КРАСАВІКА г. г. У КАМІСІІ ПА ПАБУДОВЕ ДОМУ ЎРАДУ ПРЫ СНК—Г. МЕНСК, ПЛЯЦ ВОЛІ, ДОМ № 15.
Іншагароднім праграмы высылаюцца па запатрабаваньню.
Камісія па пабудове Дому Ўраду БССР.

Згодна пастановы Прэзыдыуму Віцебскага Акрвыканкому
існуючыя сельска-гаспадарчыя арцелі—„АНДРОНАВІЧЫ", Віцебскага раёну, „СТАРАВОЙТАВА" і „ПРЫБЫТКОВА" Межынскага раёну
ЛІКВІДУЮЦЦА
Усе дзяржаўныя, каапэрацыйныя і прыватныя асобы, маючыя прэтэнзіі да гэтых арцеляў, павінны ў 2-хтыднёвы тэрмін паведаміць ліквід. камісіі, якія знаходзяцца; першая камісія—у Віцебскім РВК у складзе Разумоўскага, Булая і Іванова, другая—у Межынскім РВК у складзе Лялюга, Стаўскага і Кустава.
Пасьля паказанага тэрміну прэтэнзіі здавальняцца ня будуць.
ЛІКВІДКАМІСІІ.

ПАДАЕЦА ДА ВЕДАМА ЎСТАНОЎ І АРГАНІЗАЦЫЙ, ШТО 10-ты і 15т-ы дарожна-будаўнічыя вучасткі «Белглаўшоса» і дарожная інспэкцыя Менскага акрвыканкому з 1-га красавіка АБ'ЯДНАЛІСЯ ў
„МЕНСКІ АКРУГОВЫ ДАРОЖНЫ АДДЗЕЛ",
які знаходзіцца: Менск, Пляц Волі, № 4 (3-ці паверх, у памяшканьні был. дарожнай інспэкцы Гарвыканкому). Тэлефон № 4—12.

Гр-ка Шлапакова Хая-Рыва Калманава якая паходзіць з гр-н мяст. Пухавічы, Менакругі, і жыве ў г. Менску, 40 гадоў, і яе сын Шлапакоў Калман Эль[illegible]—нарадж. 1912 г., зьмяняюць прозьвішча «Шлапаковы» на прозьвішча «Фрыд». Асоб, якія маюць пратэсты супроць зьмены прозьвішча, просяць паведаміць аб гэтым Менскі Загс, паказаўшы сваё імя, прозьвішча і месца жыцьця.

Менскі Загс выклікае на 14 мая 1929 г. гр-на Бакіноўскага Паўла Станіслававага па справе аб скасаваньні шлюбу з гр-кай Бакіноўскай Вольгай Адамавай.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Каапэрац. кніжка № 30205 Шымончыка М. Ф., выд. МЦРК, кв. 1032.
— Паявая кніжка, выд. Барысаўскім ЦРК і пасьведчаньне аб інваліднасьці, выд. Барысаўск. 1-й сав. амбулятор. на імя Дайнека А., кв. 1045.
— Вайсковая кніжка Лівкевіча Б. Ф. выд. Сеніцкім ВВК, кв. 1018.
— Мэтрычн. выпісь Матліна С., выд. Гомельскім Загсам, кв. 1019.
— Каапэрац. кніжка № 4591 Раецкага М. І., вы. МЦРК, кв. 1020.
— Пашпарт Лебедзевай П. І., выд. Наркамзямспраў, кв. 1021.
— Каапэрац. кніжка Саевіч М. М., выд. МЦРК, кв. 1022.
— Кандыт. білет № 45 Новікава С. А. сябра ЦВК, кв. 1023.

Партбілет № 1007543 Дзеруга В., выд. 2-й дывізіон. партыйнай каміс., кв. 113 п.
Бестрахоўная кніжка Ліакумовіч Н. Б., выд Мазырск. страхкасай, кв. 129 п.
Сяброўская кніжка № 126816 Любенка К. І., выд. Мазырск. акр. аддз. саюза будаўнікоў, кв. 130 п.
Мэтрычны выпісь Ланеўскага С. І., выд. Менскім Загсам, кв. 553.
Справка аб працы Казьмінскага Ф. Ф. выд. Менск. прарабам III МББ чыг. кв. 554.
2 біржав. талёны Бернштэйн П. Б., выд. Менбіржай працы, кв. 555.
Конская карт. № 6783 Грыневіча Д., выд Караліскім РВК, кв. 1111.
Конская кніжка Каптура С. В., выд Барысаўскім ваенкаматам, кв. 112 п.
Патэнт за № 214 Штэйна Н. Ш., кв. 113 п.
Асабовая кніжка Прахорчыка А., выд. Чэркенск. РВК, кв. 113 п.
Лекавая кніжка Багданава С. Х., выд. Менакрстрахкасай, кв. 113 п.
Асабовая кніжка Кацько С. А., выд. Грэбенскім ВВК і конская карт. выд. Чэрвенскім РВК, кв. 113 п.
Сяброўская кніжка Міронава В. Д., выд. Чэрвенскім спаж. т-вам кв. 113 п.